

Naš tednik

Kronika

kulturno - politično glasilo

svetovnih in domačih dogodkov

Poštni urad Celovec 2 — Verlagspostamt Klagenfurt

Izhaja v Celovcu — Erscheinungsort Klagenfurt

LETNIK VIV./ŠTEVILKA 21

CELOVEC, DNE 21. MAJA 1964

CENA 2.— ŠILINGA

Johnsonova politika

Cim bolj se bližamo dobi pravega volilnega boja v Ameriki, tem jasnejše se kažejo obrisi Johnsonove politike, ki so zelo različni od politike njegovega prednika Kennedyja, dasiravno se to na prvi pogled ne opazi.

Kennedy je že 1. 1959 začel ustvarjati sistematično svojo volilno organizacijo v okviru demokratske stranke. Pri tem ni naletel na velik odpor v vrstah demokratskih voditeljev. So bili med seboj preveč razbiti in razdvojeni, da bi se mogli upreti Kennedyjevi sistematični taktiki. Tako se je Kennedyju posrečilo, da je na vodilna mesta v demokratskih organizacijah spravil svoje zaupnike. Cenijo, da je tako dobil v svoje roke nad polovico volilnih okrajnih demokratov.

Johnson je preveč skušen politik, da se ne bi pripravil že davno na volitve v l. 1968, ko Kennedy po ustavi ne bi mogel več kandidirati. Atentat v Dallasu mu je prekril vse račune. Moral je proti pričakovanju kar čez noč iti v Belo hišo in prevzeti oblast. Dasiravno je upravno posle opazoval že nad 3 leta prav od blizu, so mu prve mesece vendarle delali precej preglativ. Vendar je prve težave prehoda na njegov režim prilično hitro obvladal in si pridobil zaupanje dežele. To pa še ne pomeni zaupanja večine volivcev in nanje je Johnson mislil že prvi dan, ko je postal predsednik. Kako najti pot do njih, to je bila in je Johnsonova prva briga. Izbral je v glavnem tisto, ki mu je pomagala do nenavadno velikega vpliva ne samo v senatu, ampak v vsem Kongresu: pot sporazumevanja, pogajanja, pot kompromisov z vsemi političnimi činitelji, ki kaj pomenijo. Ta pot mu je narekovala potrebo, da se veže z vsemi, ki bi mu mogli kaj pomagati.

Najprej je skušal svoje politično delo prirediti ne samo željam demokratske stranke, ampak tudi kritiki republikanske. Kar so republikanci kritizirali, vse je skušal zasukati tako, da je kritika zgubila svojo upravičenost. Zato je republikanec ostalo zmeraj manj povodov za kritiziranje Johnsonove politike. To se čuti posebno v zakonodajni politiki sedanjega predsednika. Kongres mu je s par izjemami odobrila vse, kar je predlagal. Za njegove važne zakone so zmeraj glasovali tudi republikanci, včasih kar v skupinah. Še celo v najbolj kočljivem zakonskem načrtu, to je zakonu o civilnih pravicah, je pridobil na svojo stran večino republikanskih kongresnikov in senatorjev. Republikanec je tako hitro zmanjkalo utemeljenih povodov za napade na Johnsonov režim.

Johnson je šel še korak dalje. V svoj režim je vključil še nove republikanske veljake, tiste pa, ki jih je že nastavljal Kennedy, je pustil na svojih mestih. Potrudil se je, da jim ob vsaki priliki pokaže svoje zaupanje. Če kdo, to dobro vesta republikanec McNamara, tajnik za narodno obrambo, in Dillon, finančni tajnik. Take politike se je deloma držal tudi Eisenhower in mu je donajala bogate sadove. Johnsonova politika je torej močno pomirila vse prepire v notranji politiki. To je v posebno nadlego tistim republikancem, ki bi radi postali kandidatje za predsednika. Kako se morata na primer mučiti senator Goldwater in guverner Rockefeller, da najdeta napake v Johnsonovi notranji politiki! Do sedaj še nista mogla najti niti enega političnega problema, ki bi z njim lahko uspešno tolkla po Johnsonovi politiki.

Republikanec ni preostalo drugega, kot da so napovedali, da bo zunanja politika glavni predmet volilnih debat in kritik. Toda tudi na tem polju jih skuša Johnson prehiteti. Odločil se je za korak, ki ga je po vojni napravil samo enkrat bivši predsednik Truman. Predno se je odločil, da pošlje l. 1950 oborožene sile na Korejo, je sklical na kratkem posvet vse vodilne demokrate in republikance, ki so vsi odobrili njegov načrt.

Sedaj se je Johnson odločil za podoben korak. Pred kratkim je sklical sejo Sveta za narodno varnost. Do sedaj so v Svetu sodelovali samo visoki uradniki in predsednikovi zaupniki, sedaj pa je na sejo povabil tudi odlične voditelje obeh strank. Svet je bil do sedaj le strokovni predsednikov organ, sedaj je postal tudi političen. Republikanci so se vabilo odzvali, ne bodo mogli tajiti, da niso vedeli, kaj vse namerava Johnson v zunanji poli-

Tajno srečanje na Rdečem morju

Zmagoslaven sprejem Hruščeva v Egiptu. — Nasser priredil sprejem na čast Hruščevu. — Slovesnost ob zmagi v Assuanu. — Nil že teče po prekopu. — Nasser in Amer heroja Sovjetske zveze. — Pomen Velikega jez. — Sovjetsko-arabski vrhunski pogovori. — Zmagoslavna vožnja Nikite Hruščeva v Port Said.

Na čast sovjetskemu premieru Hruščevu, ki je na uradnem obisku v ZAR (Združena arabska republika), so priredili v Kairu velik sprejem, na katerem sta oba predsednika: Nasser in Hruščev izmenjala zdravici. Govorila sta o osnovnih smernicah zunanje in notranje politike obeh držav ter o razvoju odnosov med Sovjetsko zvezo in ZAR. Hruščev je ob tej priložnosti omenil tudi spor med Arabci in Izraelom glede načrta „Tiberijsko jezero — Negev“, kjer bodo Izraelci del vode speljali iz Tiberijskega jezera v puščavo Negev (glej Naš tednik, št. 13. „Puščava Negev bo cvetoči vrt“ — op. uredn.). Premier Hruščev se je v tem sporu uradno postavil na stran Arabcev, češ da pomeni ta načrt rop arabskega sveta.

Na vožnji po Egiptu je bila prva pot Hruščeva v Asuan, kjer so se začele velike slovesnosti ob zaključku prve faze gradbenih del na jezu in ob preusmeritvi toka reke Nil. Slovesnosti so prisostvovali predsednik ZAR Nasser, sovjetski premier Hruščev, iraški predsednik Aref in jemenski predsednik Salal.

Predsednik Nasser je na slovesen način s pritiskom na gumb sprožil dinamični naboj, ki je razrušil peščeni jez. S preusmeritvijo Nila je zaključena prva faza gradnje asuanskega jez. V drugi fazi, ki se zdaj začne, bodo zgradili glavni jez in hidrocentralsko.

Ob tej priložnosti je odlikoval Hruščev Nasserja in maršala Amerja z redom heroja Sovjetske zveze in z Redom Lenina.

Predsednik Nasser je poudaril, da je bil „Veliki jez“ podlaga velikega boja za Suez.

V praktičnem pogledu bo asuanski jez koristil tudi Sudanu, kjer bo na boljšem za več milijonov kubikov vode.

Bivanje v Egiptu je Hruščev izkoristil tudi za tajne pogovore, ki so se vršili pretekli petek na ladji na Rdečem morju. Seveda je bilo vse zavito v skrivnostnem molku. Sestanka so se udeležili razen Hruščeva in vodje egiptovskega vodje Naserja še iraški predsednik Aref in alžirski predsednik Ben Bella.

Vendar so politični opazovalci prepričani, da so govorili na konferenci zveze proti anglo-francoskemu kolonializmu. Če bi Rusom to uspelo, bi se s tem močno dvignil sovjetski ugled v Afriki nasproti kitajskemu tekmeču.

Sovjetski ministrski predsednik Hruščev je slavil v Port Saidu v torek, 19. maja ponovno zmagoslavje. Tisoči meščanov so pozdravljali visokega gosta, ki je polagal venec na grob neznanega vojaka. V svojem govoru — ki ga je imel na tem kraju — je ponovno napadel „imperialiste“ in je svaril mlade arabske države pred veliko nevarnostjo, ki jim preti, ko so se pojavile v Sredozemskem morju podmornice tipa „polaris“.

Obisk Hruščeva v Egiptu je sprožil tudi že prvo reakcijo Pekinga. Po vesteh iz Bagdada je ministrski predsednik Ču en Laj najavil, da želi obiskati jeseni Irak in druge arabske države. Tako potovanje bi pomenilo, zmanjšati uspehe vodje Kremlja pri Arabcih.

OBJAVA

Na Državni gimnaziji za Slovence v Celovcu so sprejemni izpiti prvi dan velikih počitnic, to je 11. julija, ob 8. uri.

Učenec mora predložiti letno spričevalo, katero bo dobil na svoji šoli 10. julija.

Prijave naj bodo izvedene do 1. julija. Potrebni so:

1. rojstni list;
2. dokaz avstrijskega državljanstva;
3. uspešno končana 4. šolska stopnja.

Šola, katero učenec sedaj obiskuje, pošlje popis učenca direktno na naslov: Direktion des Bundesgymnasiums für Slowenen, Klagenfurt, Lerchenfeldgasse 22.

Glede sprejema v višje razrede pa je potreben osebni razgovor v šolski pisarni.

Na dan izpita morajo imeti učenci v šolskem poslopju copate.

Ravnateljstvo

organizacije atlantskega pakta — n. pr. vojna akcija Sovjetske zveze proti Berlinu in drugim izpostavljenim evropskim položajem zaveznikov.

Režim Fidela Castra na Kubi se boji ponovne invazije kubanskih izgnancev. Castrove vojne sile so v stalni pripravljenosti.

Voditelj kubanskih izgnancev Manuel Ray je napovedal, da bo na dan, ko se je Kuba otresla španskega jarma, t. j. za 62-letnico osvoboditve, zopet stopil na tla otoka.

K R A T K E V E S T I

● 500 m nad „Samostansko cerkvijo“ na Dunaju je prišlo minulo soboto do strahovite letalske nesreče, ki je zahtevala 7 človeških življenj. Letalo tipa „Cessna“, s petimi potniki je trčilo s športnim letalom tipa „Piper“ z dvema osebama. Obe letali sta strmoglavili. Letalo „Cessna“ je padlo v VI. okraju na „Novogradbeno ulico“ in zgorelo. Letalo „Piper“ se je pri padcu sprva sukalo okoli podolžne osi, nato zletelo čez „Josefstadt gledališče“ in padlo v neko dvorišče nasproti gledališča. Samo dejstvu — da je bil na srečo tega dne na dunajskih ulicah neznačen promet — je zahvaliti, da ni bil nihče od meščanov mrtev ali ranjen.

● Sedemnajst avtomobilistov iz angleške grofije Kent bo v prihodnjih tednih hodilo peš, ker so si v njihovih vozilih kosi uredili gnezda. Po angleški ljudski modrosti kos prinaša srečo, razen tega pa — „zgradila bi se vsa soseska, če bi postavili na hladno ptičje pare, katerih samice sedijo na jajcih“. Člani teh 17 družin bodo potem takem do nadaljnjega navezani na uvidevnost prijateljev ali pa se bodo vozili s kolesom in hodili peš.

● Življenje na našem planetu je staro 2,7 milijarde let, sodijo avstralski mikrobiologi. Na skalnatem drobci iz opuščenega zlatega rudnika so našli sledove živih organizmov, primitivnih oblik življenja, kakršnih zdaj ni več in ki so za 800 milijonov let starejše od vseh doslej znanih.

● V požaru, ki je izbruhnil v neki hiši na robu New Orleansa — ogenj se je širil zelo hitro — je zgorelo sedem ljudi, štiri stanovalce pa so zaradi hudih opeklin prepeljali v bolnišnico.

● Doslej najhujši mraz v zemeljskem ozračju in sploh v naravi — 143 stopinj Celzija — so izmerili instrumenti, ki so jih raziskovalci stockholmske univerze poslali z raketo 80 km visoko nad Laponsko.

● Komet, ki „miga z repom“, povzroča astronomom precejšnje preglavice. Kakor so ugotovili na astrofizikalnem inštitutu univerze v Liègeu, miga komet „Burnham 1960“ v rednih časovnih presledkih, ki trajajo po štiri dni. Doslej še niso pojasnili nenavadnega pojava.

Dijaki Državne gimnazije za Slovence priredijo 31. majnika 1964 v Delavski zbornici v Celovcu

AKADEMIJO

Spored: petje, telovadba, recitacije, narodni plesi.

Začetek ob pol treh popoldne.

Vstopnice po 15.—, 20.— in 25.— šilingov v šolski pisarni.

Kuba nevarno vojno žarišče

Rusk svari zaveznike pred možnostjo vojne zaradi Kube. — Havana se boji napada kubanskih izgnancev.

Ameriški zunanji minister Dean Rusk (izg. din rask) je izjavil zaveznikom NATO (Organizacija severnoatlantskega pakta), da ni izključeno, da bi se moglo kubansko vprašanje v sedanjem stanju spremeniti v vojno in da bi bile članice NATO s tem direktno zapletene vanjo.

Rusk je izjavil, da bi v slučaju, če bi Ku-

tiki in da niso imeli prilike, da pravočasno povedo svoje mnenje. Ali bo to Johnsonu kaj pomagalo, da odbije republikanske napade, bomo videli.

Tako je sedaj Johnson v čudnem položaju, da ga bolj skrbi, kaj bodo rekli demokratje k njegovi politiki, in manj, kaj bodo govorili republikanci. Da smo kratki: v demokratskih vrstah se že bje boj, kdo naj bo kandidat za podpredsednika. Kandidatov je preveč, Johnsonu ne bo manjkalo izbire in seveda tudi zamere. Vsak propadli kandidat bo nezadovoljen. Najbolj se Johnson boji zamere pri Kennedyjevi družini. Ako ne bo kandidat za podpredsednika tudi človek njenega zaupanja, bo lah-

ko hudo sitnarila tekom volilne kampanje. V rokah Kennedyjeve družine je še zmeraj stari volilni aparat iz l. 1960; je zaenkrat najboljša volilna organizacija. Kamor se bo nagnila, tam bo dosti zalegla. Zato mora Johnson z njo računati. Ako bo tako zelo računal, da bo zamenjal ostale kandidate za podpredsednika, se bo zameril drugim demokrat-skim voditeljem, ki sicer nimajo svojega volilnega aparata, pa vendarle nekaj pomenijo.

Tak je Johnsonov položaj v današnjih dneh. Do demokratske konvencije, ko se bo sestel zbor demokratov, je še tri mesece. Do takrat bo moral priti Johnson na čisto, kaj naj napravi. Odločitev mu gotovo ne bo lahka.

Politični teden

Po svetu . . .

PRED NOVO FINSKO VLADNO KRIZO

Da za manjše države nikakor ni posebno ugodno in dostikrat ne brez posledic, biti sosed kake večje države z diktatorskim režimom, je nam vsem predobro znano iz preteklosti in še bolj iz polpretekle dobe. Tako se tudi na Finskem odraža sovjetski politični vpliv — enkrat bolj, drugič manj, kar je odvisno od tega, da li sedi na vladi v Helsinkih bolj ali manj Moskvi prijazen režim. To sovjetsko „prijateljstvo“ so Finci v dovoljni meri spoznali posebno za časa zadnje svetovne vojne, ko so bili z ene strani napadeni od Hitlerja, z druge pa od Stalina.

Tudi v letih po drugi svetovni vojni se je vpliv sovjetskega sosedstva že nekajkrat manj izrazil pokazal v razvoju finske politike. Tako je zopet pred kratkim padel v Moskvi v nemilost vodja finske koalicijske vlade Sukselainen, kateremu na Kremlju očitajo, da je navezal stike z estonskimi begunci, ki živijo na Švedskem. (Estonsko je, kot znano, Sovjetska zveza hkrati z ostalima dvema baltskima državama, Litvo in Latvijo, povsem protipostavno in proti vsem zakonom mednarodnega prava leta 1940 zasedla!) Moskva bi rada videla, da bi prišel na mesto Sukselaina i v Agrarni stranki i v vladi njegov tekmelec dr. Virolainen.

V zvezi s tem so v finskih političnih krogih že začeli razpravljati o možnosti presnove sedanje vlade, v kateri naj bi dr. Virolainen igral precej važno vlogo. Agrarna stranka kot tudi Finska in Švedska ljudska stranka so že imenovala svoje uradne zastopnike za ta vladna pogajanja. Deloma povzroča vladno krizo tudi nekoliko nepovoljen gospodarski položaj, ki zahteva takojšnje učinkovite mere proti nezdravemu dvigu cen in za boljši razvoj v kmetijstvu. Po mnenju strokovnjakov je finsko gospodarstvo lahko aktivno; potrebno bi bilo le nekatere nevarne ovire odstraniti.

BURMA IN PODRŽAVLJENJE

Jugovzhodna azijska država Burma je pred kratkim doživela posebno „čudo“ podržavljenja, ki prekaša celo Moskvo in Peking: za kar sta ta dva potrebovala tedne in mogoče mesece, je bilo v Burmi izvršeno po nalogu vlade oziroma predsednika Ne Vin-a tako rekoč v eni uri. Nekega dopoldneva so prišli v glavnem mestu Rangun v vsako trgovino vojaki in dali vrata zapreti. Lastniku trgovine so pokazali uradni nalog, po katerem je obrat s takojšnjo veljavo podržavljen. Nato so pregledali blagajniško stanje in zaloge blaga.

Po tej proceduri, ki je trajala približno eno uro, je bila trgovina zopet odprta; njen prejšnji lastnik je sedaj stal za prodajno mizo — kot trgovski pomočnik. S tem svojim radikalnim podržavljenjem ni Burma kot nekomunistična država Azije le prešla na skrajno levico, temveč zelo izrazito pokazala na dejstvo, ki se vedno bolj kaže v Aziji: Da so bili azijski narodi nasproti tujcem iz Evrope bolj ali manj sovražno razpoloženi in so še, je znano; sedaj pa se je tu v Burmi to nerazpoloženje obrnilo z vso močjo proti lastnim „azijskim bratom“, o katerih sicer tako navdušeno govorijo na raznih konferencah azijskih držav.

Znano je namreč, da je precejšnji del burmanskega gospodarstva v rokah Indijcev in Kitajcev. Predsednik Ne Vin oz. burmanska vlada hočeta odpraviti to tujo azijsko (zlasti indijsko) gospodarsko trgovsko moč. To namero je Burma s tem korakom popolnoma podržavljenja trgovin v veliki meri dosegla. Po podržavljenju bank pred enim letom, s čimer so bili prizadeti predvsem kitajski gospodarski krogi (od 14 podržavljenih bank so bile tri kitajske — od teh dve pripadajoče komunistični Kitajski — in 5 indijskih oz. pakistanskih), pomeni sedanje podržavljenje nadrobne trgovine za indijsko narodno skupino v Burmi ne samo konec njene gospodarske moči, temveč tudi njenega obstoja kot manjšine. Že lani je okoli 25.000 Indijcev zapustilo Burmo, v zadnjem času pa bežijo še v veliko večjem številu in zato Indija letos pričakuje okoli 80.000 beguncev indijskega narodnostnega porekla (to bi bilo približno ena tretjina celotne indijske narodnostne skupine v Burmi).

SPOR MED FRANCIJO IN TUNISOM

Kot znano, je Francija sedaj že več let nudila gospodarsko (finančno) pomoč Tunisu, svoječasi francoski koloniji. Sedaj pa je tunizijska vlada odredila podržavljenje francoske imovine v Tunisu, in to brez vsakršnih predhodnih pogajanj in brez obvestila. Zaradi tega neopravičenega in protipostavnega dejanja je Francija s takojšnjo veljavo ustavila vsako nadaljnjo finančno pomoč Tunisa. Poleg tega namerava odpoklicati iz Tunisa tudi 2317 francoskih učiteljev in 334 tehničnih izvedencev, kar bi to afriško državo v precejšnji meri prizadelo.

SOVJETSKO-ARABSKO PRIJATELJSTVO

Kot smo že zadnjič poročali, se mudri sovjetski ministrski predsednik Nikita Hruščev na uradnem in — po lastnem zahtevanju — tudi prijateljskem obisku v Egiptu. Prejšnji teden sta egiptovski predsednik Gamal Abdel Nasser in on ob veliki svečanosti prisostvovala zaključku prvega dela velikanske gradnje Asuanskega jezusa in delne preusmeritve toka reke Nil. Navzoča sta bila tudi državna predsednika Iraka in Jemena Aref in Abdulah al Sallal; alžirski predsednik Ben Bella je tja prispel s svojega uradnega obiska po vzhodni Evropi dan pozneje.

Predsednik Hruščev je v svojem nagovoru ponovno poudaril važnost prijateljstva

in medsebojne pomoči med Sovjetsko zvezo in arabskimi državami Azije in Bližnjega vzhoda. Predsednika Nasserja je ponovno imenoval „tovariša“ in je njemu in njegovemu namestniku maršalu Amerju podelil naslov „junaka Sovjetske zveze“ in Leninovo odlikovanje, česar je bil nekaj dni prej deležen tudi alžirski predsednik Ben Bella, ko je bil v Sovjetski zvezi na uradnem obisku. Iz tega se vidi, kako Moskva sistematično širi svoje kolonialistične napore, kajti kot izgleda, je prav nič ne moti dejstvo, da je komunistična stranka zabranjena i v Egiptu i v Alžiru in da v ječah obeh teh dveh držav sedijo zaprti številni komunisti. Izgleda, da je rdečim oblastnikom prav malo mar usoda „proletarcev“, kadar gre za širjenje njihove oblasti!

Pri tem pa seveda ni pozabil zopet „zagrmeti“ proti zapadnim „imperialistom in „kolonialistom“, kar je že od nekdaj priljubljen cilj komunističnih napadov. Zanimivo, da te avanturistične „govorniške sprehode“ posebno često slišimo iz ust diktatorjev, ki v resnici sami najbolj vneto zasledujejo imperialistične in kolonialistične cilje.

V nekem smislu je navduševal oziroma hujskal „proti imperializmu“ ogromno ljudsko množico poslušalcev tudi egiptovski predsednik Nasser, ki pa ima v tem oziru sam dovolj „masla na glavi“! Kajti tudi on bi rad čimprej ustvaril nekako veliko združeno arabsko državo — seveda pod svojim diktatorskim vodstvom! — ne glede na številne nedolžne in nepotrebne človeške žrtve, ki bi jih zahtevala uresničitev te njegove oblasti željne namere. Politični dogodki v Siriji in Jemenu iz bližnje preteklosti nam te Nasserjeve imperialistične težnje dovolj jasno osvetljujejo.

. . . in pri nas v Avstriji

DR. SCHÄRF NA DANSKO

Državni predsednik dr. Adolf Schärf je danes odšel na tridnevni uradni obisk na Dansko. Bival bo v gradu Fredensborg (40 km od Kopenhagna). Prvi dan bo navzoč kot častni gost danskega kralja in kraljice na svečani večerji v Kopenhagnu. Poleg tega se bo še dvakrat sestal z danskim kraljevskim parom, v petek zvečer pa bo prisostvoval svečani predstavi v kraljevem gledališču v Kopenhagnu.

15. MAJ 1955—1964

Prejšnji teden smo obhajali devetletnico podpisa državne pogodbe, po kateri je Avstrija postala zopet samostojna. Ob tej priliki se je zvezni kancler dr. Klaus spomnil tega važnega dogodka novejši avstrijske zgodovine s posebnimi besedami. V začetku je omenil, da letos ni več med nami moža, ki si je največ prizadeval za doseg te pogodbe in kateremu smo zato dolžni največ zahvale — kanclerja inž. Julija Raaba.

Nato je rekel: „Obletnica podpisa avstrijske državne pogodbe je rojstni dan svobodne in samostojne Avstrije. Ta dan praznujemo uspeh desetletne trde in požrtvovalne borbe za doseg naše popolne svobode. Nikoli pa pri tem ne pozabimo, da je bil ta izredni uspeh dosežen le, ker sta se obe veliki avstrijski stranki složno in ne druga proti drugi borili za doseg tega cilja!“

Besede zahvale je izrekel tudi štirim velišilam za njihovo razumevanje želja avstrijskega naroda po dosegi čimprejšnje prostosti. Ta svobodna in neodvisna Avstrija je pripravljena, sodelovati pri mednarodnih mirovnih nalogah in mednarodni izmenjavi kulturnih in materialnih dobrin; ona je hkrati odločena ostati tudi v bodoče faktor stabilnosti v srcu Evrope!“

(Ob tej priliki naj ob robu pripomnimo, da so to važno obletnico prešli — z molkom — nekateri časopisi, ki sicer tako radi „na veliki zvon“ obešajo svojo avstrijsko patriotsko usmerjenost in poudarjajo važnost svobodne in neodvisne Avstrije!)

NOV VOJAŠKI ROK?

Že nekaj časa sem razburja avstrijske duhove debata in predlogi o določitvi novega vojaškega roka: namesto dosedanjih devet mesecev je mnogo mnenj, naj bi bil skrajšan na 6 mesecev (pač pa naj bi bili vojaki nato klicani dvakrat ali trikrat v teku nekaj let na 14-dnevne orožne vaje); drugi, ki so pa zelo redki, pa pravijo, naj bi ta rok podaljšali na 12 mesecev.

Nemajhno pozornost je vzbudil svoječasni tako zvani „Thirringov načrt“. V njem

dunajski univerzitetni profesor dr. Thirring predlaga popolno demilitarizacijo Avstrije, t. j. ukinitve vseh vojaških enot.

Tudi med mladino je več mnenj za skrajšanje roka na 6 mesecev kot pa za dosedanjih 9 mesecev — zlasti med onimi, ki so ravnokar odslužili svoj rok. Ta sklep je odobrila tudi Zveza srednješolcev pretekli teden na svojem zborovanju.

Eden glavnih pobornikov 6-mesečnega vojaškega roka je tudi državni tajnik v obrambnem ministrstvu dr. Röscher (socialist), ki je ta svoj predlog hkrati podprl z zelo podrobnimi obrazložitvami. Zaradi tega je prišel v spor že s prejšnjim obrambnim ministrom dr. Schleinerjem kot tudi s sedanjim, dr. Praderjem. (Tudi med obema vladnima strankama, OeVP in SPOe, so se zaradi tega razvile številne debate in polemike.) Posebno mu pa minister dr. Prader zameri, ker je prejšnji teden na nekem javnem diskusijskem večeru v Linzu predlagal v zadevi reorganizacije avstrijske vojske in zlasti glede skrajšanja vojaškega roka, naj bi v ta namen imenovali komisijo strokovnjakov, ki naj bi popolnoma neodvisno od obrambnega ministrstva proučila te probleme in nato stavila konkretne predloge.

Minister dr. Prader je kmalu nato v govoru pred Oficirskim društvom v St. Pöltnu zelo ostro kritiziral ta nastop dr. Röscherja, drž. tajnika njegovega ministrstva, češ da ga o tem sploh ni nič predhodno obvestil in da je on (minister) o ustanovitvi neke take komisije izvedel šele iz časopisov.

POLITIČNA POGAJANJA NA GRADIŠČANSKEM

Po marčnih deželnozborskih volitvah na Gradiščanskem, kjer je Avstrijska ljudska stranka izgubila en poslanski mandat in s tem tudi mseto deželnega glavarja — oboje v korist SPOe, so še vedno v teku pogajanja med tema obema strankama glede razdelitve poslov, izvolitve članov nove deželne vlade in prevzema oblasti novih funkcionarjev, tako tudi deželnega glavarja. Kot skrajni rok za dokončanje pogajanj so določili 12. junij, vendar pa upajo, da bodo deželni glavar in člani nove deželne vlade že prej izvoljeni.

Zaradi poraza pri volitvah je prišlo v gradiščanski deželni organizaciji OeVP do precejšnjih trenj in nesoglasij. Dosedanji deželni glavar Lentsch je izjavil vodstvu stranke, da zaradi nepopolnega zdravstvenega stanja ne more biti hkrati član vlade in deželni poslanec. Zato je bil določen za mesto dežel. podglavarja dosedanji dežel. svetnik Polster.

SLOVENC

doma in po svetu

Dr. Janez Jenko — goriški apostolski administrator

Papež je imenoval duhovnika ljubljanske nadškofije, msgr. dr. Janeza Jenka, apostolskega protonotarija in do sedaj generalnega vikarja beograjske nadškofije ter urednika „Blagovesti“ za apostolskega upravitelja jugoslovanskega dela goriške nadškofije. Novi administrator se je rodil 5. maja 1910 v Mavčičah. Posvečen je bil v duhovnika v ljubljanski stolnici 8. julija 1934. Bil je prefekt v Zavodu sv. Stanislava, leta 1939 je na teološki fakulteti v Ljubljani promoviral za doktorja, nakar je odšel v Beograd. Bil je desna roka pok. nadškofa Ujčića. Upravo goriške administrature (ima skoraj vse škofovske pravice) je prevzel v sredo, dne 29. aprila 1964. Preseli se konec maja na Kapelo pri Gorici, uradoval bo pa v Solkanu. Čestitamo!

10-letnico „Jadrana“

so 26. aprila zelo lepo praznovali Slovenci okoli mesta Charleroi v Belgiji. To je moški pevski zbor, ki so ga pred 10 leti ustanovili mladi fantje, večinoma že v Belgiji rojeni, ki pa so spoznali lepo slovenske pesmi in se zavedli, da ima slovenski narod kulturo, ki jo lahko s ponosom pokažejo katerim koli drugim. S svojim zborom so nastopili tudi že v Bruslju in celo v Londonu. Zbor večje vodi že ves čas rudar Ivan Kodeh. Desetletno proslavo so otvorili s petjem pri spominski službi božji v Gilly-Haies. Maševal jim je njihov prejšnji izseljenski duhovnik g. Zdravko Reven, ki so ga potem v dvorani z navdušenjem pozdravili. Pri proslavi v dvorani so sodelovali poleg belgijskega pevskega zbora tudi pevci „Slomška“ iz Eisdena v Limburgu, mešani zbor iz Charleroi, evropski prvak v harmoniki in njegov učence, ki je mladinski evropski prvak v igranju harmonike. Pevci sami so nastopili z več lepo zapetimi pesmimi. Vsi so bili prvič pred slovenskim občinstvom v lepih narodnih nošah. Nato so domači igravci in igravke zaigrali komedijo „Svojeglavček“. Za tem je sledila vesela zabava. Prireditve so se udeležili tudi rojaki iz Bruslja, avtobus rojakov iz okolice mesta Monsa, iz Limburga pa kar dva avtobusa, eden od družva „Slomšek“, drugi pa od „Društva sv. Barbare“. Odlično uspešno prireditve je organiziral pripravljalni odbor pod vodstvom č. g. Kazimira Gaberca.

Mariborčan star 95 let

Meseca aprila je praznoval 95-letnico življenja prvi tenor JAKOB NOVAK iz Maribora.

V pokoju je že 35 let, kljub temu je redno hodil na pevske vaje. Slavljence je začel peti v mariborski čitalnici, ko mu je bilo 20-let. Prepeval je polnih 74 let. Najraje je zapel tisto „En starček je živel...“ Včasih je doma sam prepeval, zdaj pa že eno leto ne poje več. Rad posluša tudi zabavno glasbo, čeprav ima težave.

Za južno dopoldne pojé: jabolko, košček kruha, zraven popije deci vina. Najrajši ima riž s šotojem, krompirjev pire s čespijevo omako. Za večerjo ima mleko. Slavljence je danes še zdrav. V novejšem času ima le težave z nogami in tu pa tam se ga loteva omotica.

Njegova mladost je bila revna. Mati mu je bila kočarica. Naredil je nižjo gimnazijo, za višjo ni bilo denarja, čeprav mu je takrat ravnatelj dejal, da je škoda zanj. Devet let je bil upravitelj pošte pri kolodvoru v Mariboru.

Bil je velik turist. Njegova najvišja točka: 3500 metrov. Takšno starost — kot pravijo — je treba „znati“ dočakati. „Starejši človek potrebuje toploto, predvsem pa je važno, da se čimveč giblje. To, bi svetoval vsem!“

400-letnico Shakespeara

so proslavili Slovenci v kanadskem mestu Toronto na ta način, da so 25. in 26. aprila uprizorili znamenito delo tega velikega dramatika, slavospev ljubljani, „Romeo in Julija“.

Naš kmet in turisti

Ko se ponekod tudi naš kmet pripravlja na turistično sezono, naj se zaveda: Poleg tega, da zagotovi gostu čisto sobo in primerno udobje, je treba biti predvsem pozoren in vljuden gostitelj, nikakor pa ni treba klečeplaziti pred tujcem. Tujega turista veliko bolj privlačijo mehka slovenska govornica, običajni slovenskega človeka in občutena domača slovenska pesem kot posvetnjaška in draga letovišča ob pomemčnih obalah večine koroških jezer.

Za Akademski dom Korotan na Dunaju so darovali:

Č. g. Ludvik Ceglar 10.— dolarjev; Č. g. Lojze Ilc 10.—, Č. g. Viktor Pristov 10.— (vsi trije iz Brzljice), Č. g. S. C. 10.— in Č. g. Ch. C. 10.— dolarjev.

Tem in drugim darovalcem se lepo zahvaljujemo in priporočamo to akcijo vsem dobrim srcem. Pomagajte tudi vi z molitvijo in darovi!

ŠTIRJE SLOVENSKI SKAVTI PRIPOVEDUJEJO:

BILI SMO V

Rimu

Pred nami se je bilo namreč gnetlo brez števila motornih vozil. Ko je bilo že vsem preveč čakanja, so začeli vsi avtomobili trobiti. To je bila „moderna“ muzika. Slišali smo vse mogoče neubranosti. Po potrpežljivem čakanju smo le dobili neko stransko ulico in odhiteli domov. Ko smo se peljali mimo Koloseja, je bilo vse osvetljeno in polno ljudi. Ob 9. uri je bil napovedan križev pot, ki se ga je udeležil tudi papež. Malo je motilo vreme.

Mi bi se radi udeležili te edinstvene pobožnosti, pa smo bili od dnevnega napora zelo zmučeni. Od nas se jih je le nekaj odjunačilo in prisostvovalo slovesnosti.

Prišel je zadnji dan bivanja v večnem mestu. Velika sobota. Vstali smo kot običajno. Po zajtrku smo se peljali malo v mesto. Vse smo gledali le še mehanično. Zapomnili smo si le španske stopnice in glavni kolodvor Termini. V Rimu je pravo nasprotje stari in novi Rim. Nedaleč od California Garden so same moderne stavbe, novi bloki hiš, sedeži ministrstev, uprave agencij in trgovskih družb, pomorskih in suhozemskih.

Dopoldan smo si ogledali vatikanske muzeje in sikstinsko kapelo. Razdelili smo se na več skupin. Ljudi je bilo zelo veliko. V sikstinski kapeli so bile slike povezane ena za drugo. Na prednji strani pa je slika poslednje sodbe, ki nam je ostala v neizbrisnem spominu. Po več ko dveurnem gledanju smo se napotili proti izhodu. Veseli smo bili, ko smo bili na svežem zraku. Zasedli smo avtobuse in odhiteli v California Garden.

Dobro smo si privezali dušo s špageti, ki smo jih zalili z vincem. Popoldan ni bilo skupnega programa. Vsak je lahko šel po svoji poti. Mi smo zavili h g. Koledniku, slavnemu potniku na dolge proge in prevajalcu raznih povesti v tuje jezike. Samostan trapistov v Alle tre Fontane je kakih 5 minut oddaljen od našega stanovanja. Tam je gospod stanoval. Ljubeznivo nas je sprejel in se z nami razgovarjal in šalil. Ima čudovit spomin, dosti boljšega kakor mi, medtem ko je nam že nekaj vtisov splahnelo, da ne moremo vsega natančno popisati, kakor bi bilo treba. V samostanu živita tudi dva starejša brata trapista — slovenske krvi — doma iz Štajerske v okolici Ljutomeru. Malo smo še zavili po okolici in večer je bil tu.

Po načrtu bi morali vsi v Rusikum na velikonočno vigilijo. Začelo se je ob pol 12 ponoči in trajalo do 4. ure zjutraj. Te vigilije se nas je udeležilo okrog 30 iz naše skupine. Ena skupina je šla k trapistom, ki so začeli z liturgijo ob pol 10. Nekaj pa jih je šlo počivat. Za te je bila na veliko noč maša doma. Dobili smo prenosni oltar, ki smo ga postavili v jedilnici.

Tisti, ki smo bili v Rusikumu, gotovo ne bomo pozabili lepega petja in veličastne liturgije, ki smo jo doživeli. Res je bilo dolgo

in posebno zato, ker smo bili izmučeni, vendar nobenemu ni žal, da je vztrajal do konca. Kar naprej se je ponavljal vzklík: „Gospodin pomiluj“. In celebrant je kar naprej vzklíkal: „Hristos voskresje“ in udeleženci smo mu veseli odgovarjali: „Vo istinu voskresje“. Obhajilo je bilo pod obema podobama. Sedel sem poleg nekega moža, ki je spremljal obrede. Ker sem se večkrat zgubil, ko sem sledil tekstu, mi je skrbno kazal stran in tekst, da sem laže sledil. Vprašal sem ga, kakšne narodnosti je? Rekel je, da je Italijan. Začudil sem se, da je ta pri orientalski liturgiji. Pravil je še, da se vsako nedeljo udeležuje maše po vzhodnem obredu v Rusikumu.

Sicer pa ko smo bili navzoči pri raznih slovesnostih v rimskem obredu, pride konč-

Slovenski zbori pojejo pesmi o Mariji

Nemški glasovi o koncertu „Narodna pesem o Mariji“

Vztrajnost, združeno s stremljenjem za končnim ciljem in žilavo voljo, nekaj dozdnevno nemogočega pretvoriti v dejanje, je dokazal na nedeljskem koncertu „Religiozna slovanska narodna pesem“, 10. maja, preč. g. župnik Tomaž Holmar.

Iz dveh podeželskih pevskih društev: z Obirskega in Zelinj, si je ustvaril pravi komorni zbor (12 pevk in 12 pevcev), ki danes lahko nastopa na vsakem koncertu, pred še tako zahtevnim glasbenim občinstvom. Pri tem pa dobi človek še občutek, da zbor s svojimi 26. pesmimi, ki jih je moral na koncertu zapeti, niti ni izčrpal vseh svojih zmogljivosti.

Nežni, posvečeni, popolnoma lirični program koncerta se je odlično ujemal s preizkušenim načinom s strani pevovodje in njegovim mirnim dirigiranjem.

Koncert je bil razdeljen na štiri dele. Zbor je pel izključno Marijine pesmi: deloma v baladni obliki, malo v pripovedni obliki, deloma v prozi, pa zopet v verzih. Nastopali so menjaje: zdaj ženski zbor sam, potem zopet samo moški zbor, dalje kot mešani zbor.

Posebno pozornost je vzbudila glasovna sigurnost zborov, resnost, gorečnost in versko nastrojenje, s katerim so bile Marijine pesmi podane in pa ne nazadnje pobožnost s strani občinstva, tako da si nehoti mislil, da si v cerkvi in ne v koncertni dvorani. Le navdušeno ploskanje nas je streznilo in privedlo zopet v posvetno okolje nazaj.

Posamično ni bilo slišati bogve kako velikih glasov, toda povprečno so bili to dobri, sveži glasovi, ki jih lahko primerjamo s celotnega vidika našim dobrim komornim zborom.

Nazadnje moramo omeniti v tej zvezi še obdelavo teh starih cerkvenih zborov, ki jih je priredil (15 pesmi) dr. Franc Cigan,

5

no vsak do glavnega, ki je podlaga vsem zunanjim gibom, petju in obleki, naša živa vera. Če te ni, potem je res prazno vse, kar se poje, kako se poje in s kakšnimi gibi in oblačili spremljajo liturgijo.

Ne moremo pozabiti trenutka bratskega objema. Bratski objem se je začel pri oltarju med duhovščino in se nadaljeval po cerkvi. Vse se je priklanjalo, polagalo roke na rame in se sklanjalo v objem in med seboj pozdravljalo: „Hristos voskresje.“ — „Vo istinu voskresje.“

Ob 4. uri se je vigilijska končala. Hitro smo stopili v avtobus, ki je prišel po nas in se odpeljali zadnjikrat na naše stanovanje. Tam je bilo že vse pokonci. Nekateri so bili pri sv. maši, drugi so vstajali. Umili smo se, oblekli za pot in zanesli kovčke k avtobusom. Zbrali smo se zadnjič v jedilnici — si želeli vesele praznike. Po zajtrku smo zasedli avtobuse. Ob 5. uri je bil napovedan odhod. Zvečer moramo biti v Padovi pri sv. Antonu. (Dalje prihodnjič)

in s tem dokazal, da je mojster v kontrapunktu (melodični večglasnosti).

Velika dvorana Doma glasbe je bila nabito polna in poslušavci niso štedili z aplavzom. (Iz „Kleine Zeitung“, 13. maja)

N. J.

Stara slovenska kulturna vrednota

Pod izredno težkimi okoliščinami je priredila „Zveza pevskih društev“ v Domu glasbe v Celovcu pevski koncert pod imenom „Religiozna slovanska narodna pesem“, v izvedbi skupnega zbora pevskih društev z Obirskega in Zelinj.

Mnogoštevilno občinstvo — deloma so prišli tudi iz spodnjega dela Koroške — se je izkazalo kot izredno pozorno in hvaležno poslušavstvo.

Pevci — pod vodstvom pevovodje Tomaža Holmarja — ki so peli na pamet in imajo dober glasovni material, so se posebno uspešno uveljavili v mešanem zboru, zato jim majhne napake tudi radi spregledamo.

Seveda so podajali pevci, ki so pevsko nadarjeni, z občutkom — deloma kot moški in ženski zbor, deloma kot mešani zbor — bogoslužne pesmi, ki so vzete iz stare kulturne zakladnice, in ki jih je večidel predelal dr. Franc Cigan.

Zlasti učinkovito je zvenelo pet variacij ene nekoč mnogo pete Marijine legende, ki kaže jasno razvojno pot do moderne oblike pesmi. (Iz „Die Neue Zeit“, 14. maja)

Dva ruska znanstvenika zahtevata cerkveni pogreb

Agencija Continentale poroča, da sta dva slavna ruska znanstvenika zahtevala verski pokop. Gre za Aleksandra Petrova in Ivana Popova. Prof. Petrov je bil rojen leta 1922 v Leningradu in je vse svoje življenje posvetil študiju ogljikovih hidratov in tekočih goriv za letalske in avtomobilske motorje. Za svoja važna odkritja je prejel leta 1947 Stalinovo nagrado. Leta 1953 je prejel drugo nagrado za knjigo: Kemija goriva za motorje. Prof. Petrov je bil praktični vernik. Ko je dne 31. januarja 1964 čutil, da se mu bliža smrt, je zaprosil za zakramente, ki so mu bili podeljeni. Prosil je tudi za verski pogreb, ki mu je bil prav tako odobren. Prepovedali so samo predstavnikom stranke, vlade in akademije znanosti, da bi se smeli njegovega pogreba udeležiti. Pravda ni objavila njegove osmrtnice, pač pa kratko vest o smrti na zadnji strani časopisa.

Profesor Popov je umrl naslednji dan 1. februarja 1964. Vse svoje življenje se je bavil z zootehniko na akademiji za kmetijstvo. Leta 1957 je prejel državno nekdanjo Stalinovo nagrado. Tudi on je zaprosil za cerkveni pogreb, katerega se ni udeležil noben uradni predstavnik.

Nadškof Antod, eksarh moskovskega patriarha za pravoslavne v Zapadni Evropi je izjavil v ženevskem časopisu „La Suisse“, da danes 30 do 35 milijonov vernikov odkrito izpoveduje svojo pravoslavno vero v Sovjetski zvezi.

Dom umetnikov slavi 50-letnico

Pretekli četrtek popoldne je deželni glavar Ferdinand Wedenig otvoril v Celovcu razstavo 50 let „Doma umetnikov“.

Predsednik „Društva za umetnost“ dr. Josef Brandl je v začetku svojega govora pozdravil navzoče goste, med njimi prevz. škofa dr. Jožefa Köstnerja in namestnika deželnega glavarja ing. Truppeja. Nato je podal pregled o osnovanju „Društva za umetnost“ in gradbo doma.

Smoter te razstave je pokazati pogled nazaj in pa na sedanje stanje v umetnosti. Zato ima na razstavi vsak umetnik le omejeno število stvaritev.

Potem je deželni glavar otvoril razstavo, pri čemer je v začetku ponovil zgodovino doma. Dejal je, da je padla dograditev doma ravno v čas prve svetovne vojne in da je bil prvi skupiček v denarju — od prodanih umetniških slik — razdeljen žrtvam vojne.

Profesor Popov je umrl naslednji dan 1. februarja 1964. Vse svoje življenje se je bavil z zootehniko na akademiji za kmetijstvo. Leta 1957 je prejel državno nekdanjo Stalinovo nagrado. Tudi on je zaprosil za cerkveni pogreb, katerega se ni udeležil noben uradni predstavnik.

Nadškof Antod, eksarh moskovskega patriarha za pravoslavne v Zapadni Evropi je izjavil v ženevskem časopisu „La Suisse“, da danes 30 do 35 milijonov vernikov odkrito izpoveduje svojo pravoslavno vero v Sovjetski zvezi.

Za drugi polstoletni obstoj doma pa je zaželel deželni glavar umetnikom obilo uspeha in je izrekel upanje, da bi bili časi, ki so pred nami mirnejši, kakor pa so bili grozoviti časi, ki so za nami.

Pokojnemu Francu Grivcu na grob

Mesto Ellwangen an der Jagst na Württenberškem, ki praznuje letos 1200-letnico obstoja, je dne 19. aprila t. l. po dveh uglednih zastopnikih poslalo na grob pokojnemu profesorju ljubljanske bogoslovne fakultete dr. Fr. Grivcu venec s sledečim napisom: „Dem berühmtem Gelehrten in Dankbarkeit — Stadt Ellwangen“. To lepo gesto je storil mestni svet zato, ker je dr. Grivec v svoji knjigi o sv. Cirilu in Metodu zelo simpatično pisal o mestu Ellwangenu, kjer je sv. Metod preživel največji del svojega pregnanstva. Za izkazano pozornost je bila mestnemu svetu poslana pismena zahvala.

Mir, samo mir?

Ne, treba je tudi borbe za pravico in resnico

„Dobrovoljni gospod je vzdihnil: Merico starega vina, dobro cigaro pa ljubi mir. To je vse, kar si želim.“ Tako piše nekje pisatelj Pregelj. Za mnoge je mir prav to. Nič sitnosti. Nič znoja. Nekako naravno normalno stanje, ki ne nudi problemov, ki se le z malo dobre volje lahko vzpostavi, če je bilo moteno. „Tak dajte vendar že mir!“ je beseda, ki se večkrat sliši in ki nazorno pove, kako premnogi gledajo na vprašanje miru.

Dr. Milan Komar je napisal v letošnjem Zborniku argentinskih Slovencev o miru odlične misli, med njimi tudi te: Tudi med nami često slišimo podobne tožbe: „Ko bi tega ali onega ne bilo med nami, pa bi imeli mir.“ Tej tožbi je podobna druga: „Če bi te ali one skupine ne imeli med seboj, v kaki lepi slogi in prijateljstvu bi živeli in delali!“ Na take in podobne tožbe in pritožbe je treba znova in znova odgovarjati: „Mir vendar ni tako poceni in tako pri rok, kot sta zrak in voda.“

Vsakdo si želi svojega notranjega miru. Dosegel ga bo, če bo svoje življenje uredil po pameti, po zakonih pravičnosti in zmernosti. Ne bo ga pa dosegel, če bo hotel odstraniti očitajočo vest. Ta je posledica neurejenosti in grešnosti.

Boriti pa se moramo tudi z drugimi v družbi, če hočemo, da bo vzpostavljen red

in iz njega izvirajoč mir. Seveda pa ne smemo zamešavati borbe z nasiljem. „Kadar se ustavljamo tuji krivici, lahko to delamo brez nasilja.“

Kakor posameznik ne more doseči notranjega miru s tem, da bi odstranil očitajočo vest, tako ne bo ustvarila mirnega sožitja ne v društvih ne v večji skupnosti in še manj v človeški družbi prošnjaja: „Dajte že vendar mir!“ Tudi če te besede zvenijo kot grožnja, miru ne bo. Odstraniti je treba vzroke nemira.

Med članstvom društev bo mir, če bodo odbori pametno delovali in spoštovali pravice članstva. Predstojniki bodo uživali mir in avtoriteto, če bodo v redu opravljali svoje dolžnosti in ne bodo kršili pravic podrejenih. Samo ukazovanje, brez upoštevanja človeških pravic, ne vodi do miru. Če hočejo biti vladarji varovavci miru, morajo biti v prvi vrsti varovavci pravic svojim podrejenim.

„Nered in krivica se pogosto ustalita v družbi, ker ju nihče ne preganja, ker se ji ma nihče ne upira, ker ni borbenosti.“ Kolikokrat se dogaja tudi med nami, da je kdo obtožen, da dela nered in nemir, ko se v resnici poteguje za red in pravičnost. „En sam krivičnik lahko obvlada celo družbo, če je ta brezbržna in neborbena.“

TINJE

(Dobri Jakčevi mami v spomin)

V sredo, dne 22. aprila, smo položili v grob truplo pokojne 71 let stare Marije Janesch, pd. Jakčeve mame s Tinjskega polja. Ne bilo bi prav, če ne bi o njih tudi naš list, ki so ga tako radi prebirali, priobčil nekaj spominov. Saj so bili pokojna mama zares vzorna katoličanka in zavedna Slovenka. Zato je na njihovo izrecno željo ob njihovem pogrebu poleg slovenske molitve, donela tudi slovenska pesem selskih pevcev. — Dobrota in gostoljubnost pokojne mame je slovela daleč preko meja tinjske fare. V njihovi hiši je bil sprejet vsak človek kot božji gost, pa naj je bil znanec ali tujec, človek tega ali onega naroda. Stotine beguncev iz prve in druge svetovne vojne je dobilo pri njih prenočišče in hrano. Zato se je upravičeno v nagrobnem govoru v imenu beguncev od pokojne poslovil grabštajnski župan g. Valentin Deutschmann. — Med pogrebom je žena inž. F. E. iz Celovca jokala kot da polagajo v grob njeno lastno mater. Ne more pozabiti, kako je njen mož, zaposlen blizu Jakčeve hiše, med zadnjo vojno prinašal kruh, jajca, mleko številni sestradini družini. „Od lakote bi pomrli, da ni bilo pokojne mame,“ je zdihovala gospa. In vse to samo za „Bog lonaj“. „Lahko bi obogatela, kot so obogateli drugi, ki so na „črno“ prodajali živila. Midva tega nisva hotela,“ mi je še pred kratkim pravil mož pokojne mame. — Iz Nižje Avstrije je prihitela družina, da se umrli mami še enkrat zahvali za njeno gostoljubnost, katere je bila deležna skozi mnogo let. — Med številnimi venci je bil tudi venec družine z Dunaja v zahvalo hvaležnih src. — „Moral sem priti, da še enkrat vidim mamo. Saj sem od svojega drugega leta pa do tedaj, ko sem si mogel sam služiti vsakdanji kruh, živel pri njih,“ mi je ginjen pravil g. Hren iz Salzburga. — Družinski oče Anton N. iz Grabštajna se je ves objokan spominjal na svoja otroška in fantovska leta, ki jih je preživel pri pokojni mami. Lastne mame sploh ni poznal, ker mu je umrla, ko še dve leti ni bil star. Njegov oče ni vedel kam z otrokom. Prinesel ga je k Jakčevi mami. Sprejeli so ga in skrbeli zanj kot za lastnega otroka. Pred nekaj leti umrlo družinsko mater je njena mati komaj 6 mesecev staro prinesla k pokojni mami in potem zginila, da še danes ne ve nihče kam. Tako so pokojna mama poleg svojih treh otrok, — četrti je umrl komaj 8 dni star — vzgajali še tri čisto tuje otroke. Kakor te tako še mnoge popolnoma tuje ljudi je seznanila s pokojnico stiska. Za vsakogar so imeli mama ljubezniv pogled, sočutno besedo, odprto srce, odprte roke. Tudi za potrebe farne cerkve, škofije (podpora semenščak), vesoljne Cerkve, misijonov. Pri vsem tem pa „ni vedela njihova levica, kaj dela desnica“. — Tudi za svoje otroke so lepo poskrbeli. Sinu Simonu zapuščajo popolnoma prenovljeno in povečano hišo, novo gospodarsko poslopje in lepo urejeno posestvo. Sinu Valterju in hčerki Mici pa novi hiši z nekaj sveta. V potu svojega obraza in obdarovana z obilnim blagoslovom sta z možem Simonom tekom let dokupila majhnemu posestvu, ki so ga pokojnica podedovali po svojih starših, še nekaj njivic in travnikov, da so mogli rediti štiri do pet glav živine. Nad 30 let so pokojna mama večkrat na teden z ročnim vozičkom, obloženim z zelenjavo in raznimi živili napravili 16 km dolgo pot v Celovec na trg in prav toliko zopet domov. Ni čuda, da so v zadnjih 20 letih čutili v nogah takšne bolečine. Pravzaprav so skoro od otroških let boleli zdej na eni zdej na drugi bolezn. „Bolnica je moj drugi

Pri nas na Koroškem

Dopis z Dunaja

(Klubiški izlet na Slovaško)

V soboto, dne 9. maja je priredil Klub slovenskih študentov pod vodstvom lektorja za slovenščino na dunajski univerzi dr. Karla Pluka izlet na Slovaško. V Bratislavi, glavnem mestu Slovaške, je sprejel „izletnike“ profesor dr. Jan Stanislav. Od tu so se odpeljali skozi bogate slovaške pokrajine, ogromne nepregledne ravnine, v katerih se je razvila v osmem in devetem stoletju mogočna državna tvorba, ki se je združila okoli leta 830 z moravsko kneževino. Tako je nastala velemoravska država. Glavna centra so bile Mikučice na Moravskem in Nitra na Slovaškem. Velemoravski knez Rastislav je poklical leta 863 sv. Cirila in Metoda, apostola in učitelja slovanskih narodov v svojo državo.

V Nitri so si ogledali študentje impozantno razstavo velemoravske države. Razstavljeni so razni grobovi, pri katerih se še danes lahko spozna, ali so mrličje sežigali ali pokopavali. Največje bogastvo so seveda darovi, ki so jih položili svojci mrtvecem v grobove. Obiskovalec lahko občuduje bronaste sablje in meče, dragocene kovinate okove za pasove, pozlačene ostroke in uhanne, granulirane prstane in pozlačene ogrlice ter drug ženski in moški okras. Razstavljeni so tudi dokumenti, ki pričajo o moči Velemoravske države in o delovanju bratov sv. Cirila in Metoda. Preko arabskih, židovskih in grških dokumentov se vidijo tudi v latinščini pisani viri o Rastislavi in Svatopluku državi.

Pri razstavljenih cerkvenih fundamentih se vidi, kako so se združili v sakralni gradnji bizantinski, latinski in staroslovanski elementi. Večina arheoloških najdb je bila seveda v okolici Mikulčic (Stare mesto) in blizu Nitre (Martinov vrh). Velemoravska država je bila močna državna tvorba, ki je segala daleč v Panonsko nižino (knez Kocelj ob Blatnem jezeru je bil sin velemorav-

skega velikaša Pribine). Še danes se najdejo po krajih, ki niso več slovanski (večinoma so madžarski) sledovi, ki pričajo o nekdanji slavi te države. Vsled neugodnega zgodovinskega razvoja je ta država morala propasti in Slovaška je bila približno 1000 let pod madžarsko nadvlado.

V Nitri je sprejel študente sam ravnatelj razstave za krajši razgovor.

Naslednja točka je bila Trnava, kjer je bila v 17. in 18. stoletju madžarska univerza. Največja zanimivost Trnave je univerzitetna cerkev s prekrasnim baročnim oltarjem.

Zasijalo je sonce, ko so se vrnil študentje ob petih popoldne v Bratislavo, ki je kulturni, politični in industrijski center Slovaške.

Nad mestom ob Donavi kraljuje stari grad. Nekoč je bil sedež ogrskih kraljev. Za časa Napoleona je pogorel. Ker ni bilo ne ljudi ne sredstev, je stavba vsebolj propadala. Sedaj grad, ki šteje vsega 350 sob, restavrirajo in bodo v njem uredili Akademijo in muzej. Na grajskem hribu se vršijo tudi arheološka izkopavanja. Tam je bila namreč že staroslovanska naselbina. Študentje so si ogledali tudi staro mesto, ki ga zdaj pravtako restavrirajo. Nadvse lepa je gotška cerkev sv. Martina, kjer so kronali cesarico Marijo Terezijo za ogrsko kraljico.

Ker je bila Bratislava dolga leta prestolnica ogrskega kraljestva, ima seveda mnogo zgodovinskih zanimivosti, ki pa jih na tem mestu ne moremo navesti. Znani skladatelji so ali koncertirali ali za dalj časa prebivali v tem lepem mestu, o čemer pričajo številne spominske plošče na raznih starih mestnih hišah.

Bilo je že temno, ko so študentje zapustili Bratislavo in gostoljubno Slovaško ter se vrnil preko Petržalke nazaj na Dunaj.

dom,“ so se radi pošalili. Pred 6 leti jih je delna kap priklenila na bolniško posteljo, oziroma bolniški stol, ki ga niso zapustili več do konca življenja. Pred 4 leti so jim odvzeli levo nogo, pred 2 letoma so si zlomili levo roko. Sedaj so jim, po neuspeli operaciji, hoteli odvzeti še desno nogo. Le ponovna srčna kap ali bolje božje usmiljenje jih je rešilo še tega trpljenja. Zadnja leta so čutili neznosne bolečine po vsem telesu, zlasti v glavi. Povrh tega: koliko notranjega trpljenja, ko niso mogli več delati, koliko raznih razočaranj, koliko drugih le malo komu znanih bridkosti. Obupati bi morali, ko ne bi imela tako velike ljubezni in zaupanja do Marije in do svete Evharistije. Vsak dan so molili 4 rožne vence: Za moža in vsakega otroka po enega. Dokler so mogli hoditi, so vsako nedeljo in praznik napravili 6 km dolgo pot, da so mogli biti prvi sv. maši in obhajilu. „Najhujše je to, da ne morem več k maši,“ so ponavljali zadnja leta. Vsako leto so poromali k Gospe Sveti, k Mariji v Trnjo in v Dolino ter na Žihpolje, enkrat v Lurd in Fatimo, večkrat v Marijino Selo.

V zadnjih 6 letih jim je duhovnik mnogokrat prinesel Jezusa na dom. Tedaj so za dalj časa pozabili na vse bolečine, na ves svet okrog sebe. Njihovo obličje je zasijalo v nekem nadzemskem veselju. Isti nasmeje je žarel na njihovem obrazu tudi, ko so ležali na mrtvaškem odru. Najbrž je bil to že odsev tiste sreče, ko so se v nedeljo, 19. aprila, komaj nekaj ur pred smrtjo zadnjikrat na zemlji združili s svojim Jezusom. Ali pa odsev veselja, ko so ob opoldanskem zvonjenju med molitvijo angelovega češčenja zaspali za ta svet in se prebudili v več-

nosti za drugi boljši svet. Šest dni prej jih je hčerka Mici popeljala h Gospe Sveti. „Najbrž zadnjikrat,“ so se zjokali. Ali so slutili tedaj, da bodo čez nekaj dni gledali Gospo sveto iz obličja v obličje? — Zares: „Kakršno življenje, takšna smrt.“ Jakčeve mame ni več, je šlo od ust do ust. „Naša oma je mrtva,“ so zajokali otroci okoliških hiš. In prihajali so ljudje od vseh strani kropit in molit. Skozi dva dni in dve noči je ob njihovem mrtvaškem odru, posutem s cvetjem, odmevala nepretrgana molitev rožnega venca. Več sto pogrebcev s tremi duhovniki je pokojno mamo med isto molitvijo spremljalo pri njihovem zadnjem romanju k Mariji v nebesa vzeti v 3 km oddaljeno tinjsko župno cerkev. Pevska zborja iz Pokrč in Sel sta jim zapela slovo od doma in žalostinke na grobu. Domači župnik g. prošt Trabesinger in selski kaplan sta ob odprtem grobu slavila pokojnico kot močno, dobrote polno ženo, vzorno krščansko mater, za čast božjo in rešitev duš gorečo faranko.

Najlepše spričevalo pa jim je vsekakor podal v svojem nagovoru grabštajnski župan: „V grob polagamo truplo svetnice. — Zgubiti tako mater je gotovo težek udarec za družino. Zato razumemo globoko žalost njenega moža in njenih sinov, predvsem pa njene hčerke Mici, ki je vso svojo mladost v vzorni otroški ljubezni žrtvovala za svojo trpečo mamo. A v tolažbo naj jim bo zavest, da imajo poleg njihovega angelčka sedaj tudi v svoji mami pri Bogu v nebesih mogočno priprošnjico in zagovornico. Pa ne le oni. Vsa vas, vsa fara. Mama, izprosile pri Bogu svojemu ljubljenu narodu še mnogo takih svetih mater, kot ste bili vi!“

SMARNIČNA POBOŽNOST V CELOVCU

Kakor vsako leto imamo tudi letos vsak dan šmarnice in sicer v cerkvi novega bogoslovja (ob Lendkanalu). Ob ¾ na 7 zvečer je rožni venec, ob sedmih potem nagovor oz. šmarnično branje in nato litanije.

Verniki so vabljeni, da se te lepe Marijine pobožnosti kolikor mogoče udeležijo.

DJEKŠE Imeli smo misijon

Samo vsakih 10 let se vrši sv. misijon. Odkar je bil pri nas zadnji misijon, je preteklo že 11 let. Pozimi je cerkev mrzla. Zato smo napravili misijon zdaj majnika. Res so imeli ljudje zdaj manj časa, kakor pa bi ga imeli pozimi, a zato v cerkvi nikogar ni zeblo in so zato ljudje lažje poslušali dolge misijonske pridige. Tudi so lažje čakali na zakrament sv. pokore. Ni nam žal, da se je misijon vršil sedaj majnika.

Misijon sta vodila gospoda misijonarja Cvetko in Mihelič. Mnogo je zvonil 20 meterskih centov težki veliki zvon in vabil ljudi v cerkev. Vsak večer smo po pridigi poklekali in molče molili 5 očenštev za spreobrnitev grešnikov. Ob splošni tišini je zvonil samo veliki zvon.

Šest dni je trajal misijon, 6 dni smo posvetili svoji duši. Kako prepričevalno in nazorno sta nam razlagala gospoda misijonarja večne resnice in nas spodbujala k pokori in poboljšanju življenja. Govorila sta: »Le eno je potrebno,« namreč: da rešimo dušo. Absolutno in neobhodno potrebno. In kako nas je pretreslo, ko sta nam pravila zgodbe iz življenja n. pr. kako je Don Bosco 3 leta pred svojo smrtjo (l. 1888) obudil mrtvega 19-letnega mladeniča, ki je zamolčal smrtno greho, in ga spovedal. Ali kako je neki stari pater v Beluno, ko bi ravno moral obhajati svoj jubilej, umrl, potem pa je skozi dalje časa hodil vsak večer ob 10 h nazaj in prosil za pomoč.

Bogu in gospodoma misijonarjema smo hvaležni za misijon!

Med misijonom umrl

Izredno lepo smrt je imel Božej Poštatnik. Na Vnebohod se je začel sv. misijon in Božej je kar prvi dan prejel sv. zakramente. Kljub visoki starosti, 78 let, je peš prišel v cerkev, eno uro hoda. V soboto je zopet prišel, zopet prejel sv. obhajilo. Potem je šel domov. Je še oral. Po mali južini popoldne pa mu je postalo slabo, omahnil je in bil mrtev. Na Djekšah je zvonilo delopust; tudi Božej je zvonilo delopust, večni delopust. Pustil je delo in odšel v večnost.

Pogreb je bil zadnji dan misijona, 12. maja, na dan vednega češčenja. Ogromna množica ljudstva ga je spremljala na zadnji poti. Ob grobu so mu govorili g. misijonar Cvetko poslovljni in obenem misijonski govor.

Rajni Božej je bil globoko veren mož. Rad je delal, molil in bral. Posebno sv. pismo je rad bral. Bil je tudi naročnik »Našega tednika«. Žena mu je umrla že pred leti. Bila je neozdravljivo bolna mnogo let. Božej v teh letih ni imel od nje nobene pomoči. A ni se pritoževal. Molče je nosil težki križ. Zdej je odšel in prepričani smo, da mu je dobro tam v večnosti. »Nad zvezdami« so mu peli pevci ob grobu. Dragi Božej: Na svidenje nad zvezdami!

Počivaj v miru!

ŠT. JANŽ V ROŽU (Otrok se ponesrečil)

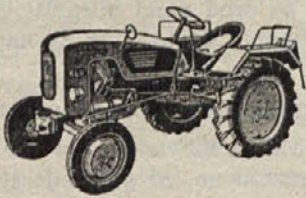
Pred kratkim je prišla k nam družina Rogl iz okolice Št. Vida ob Glini. Pa jo je že zadel težek udarec. Ko so se otroci igrali s svojimi otroškimi dvokolesi na majhni strmini v vašem kotu, je prišlo do nesreče, ki je zahtevala življenje štiriletnega Janke. Z vso naglico sta Janko in Ferdi pripeljala za ovinkom ob Mežnarjevi hiši, pri tem pa zapeljala naravnost v avto, ki je pripeljal po poti. Čeprav je avto še pravo-

(Dalej na 8. strani)

Poljedelske stroje ugodno kupite
tudi na obroke pri tvrdki

Johan

Lomšek

Mladina! V NEDELJO, 24. MAJA 1964

NA Mladinski dan V ŠT. JANŽ V ROŽU!

Nacistični zločinec si je umival roke

Ob sedanjem največjem nemškem procesu proti morivcem v taborišču Oswiecim (Auschwitz) pri Čenstohovi na Poljskem je hamburški list „Spiegel“ objavil tudi naslednje podatke, ki so se dogajali med zadnjo vojno pod zaščito „večnega Rajha“ rjavih srajc:

Ko je prispel na postajo Auschwitz-Birkenau transport Židov, so taboriščni zdravniki in esesovci zdrave jetnike izločili in jih registrirali. Stlačili so jih po tri ali štiri na meter in pol široke pograda, ki so bili v tričetrt metra visokih zidanih luknjah.

Vse ostale, največkrat do 90 odstotkov transporta, so obdržali na postaji. Zapovedali so jim, naj pustijo prtljago na peronu in se naj slečejo. Gole so nagnali v plinske celice. Največja je sprejela do 9 tisoč jetnikov. Teh ljudi niso registrirali. Števila Židov, ki so jih v Auschwitzu na ta način ubijali, ne bo nikdar mogoče ugotoviti. Komandant Rudolf Höss, ki je bil po vojni obsojen na smrt, piše v svojih spominih, da jih je bilo najmanj dva milijona in pol.

Esesovci kot privatni morivci

V taborišču so vladali esesovci kot privatni morivci. Ukaze so poostriili z lastnimi grozovitostmi. Ker nacistični režim ni preprečeval „privatnega pravosodja“ esesovskih rabljev, temveč ga je celo podpiral, sta jetnikom grozili dve nevarnosti: uradne kazni in „privatna“ mučenja in umori, ki so jih samo površno prikrili.

Tako je na primer eden izmed jetnikov, ki so ga ubili v taborišču, umrl za „flegmono“ (gnojno vnetje celičnega tkiva) na levi golenici — tako so zapisali v mrliški list. Zaradi tega so imeli hude preglednice z državno zavarovalnico, ker je morala izplačati sorodnikom precejšnjo rento — jetniku so namreč še preden je prišel v taborišče, odrezali levo nogo...

Ropanje trupel in podkupnine

Tudi korupcija je cvetela. V prtljagi, ki je ostala na peronu, so bile milijonske vrednosti. Esesovci so si prisvajali predvsem zlato, ga skupaj z zlatimi zobmi ubitih jetnikov topili in prodajali. Toda o tem frankfurtsko sodišče ne bo razpravljalo. V primeri z ostalimi zločini je ropanje trupel „bagatela“. Tako se tudi esesovcu in bivšemu bolničarju v sosednem taborišču Mönchowitz, Gerhardu Neubertu, ne bo treba zagovarjati, da je od jetnikov sprejemal po 25 dolarjev podkupnine, da bi jih rešil plinskih celic. Obtožnica očita Neubertu „samo“, da je redno pregledoval svoj oddelek v bolnišnici in tiste, ki so bili bolj slabega zdravja, pošiljal v Birkenau, v plinske celice — ne glede na to, ali so mu plačali 25 dolarjev ali ne.

Selekcija jetnikov

Pri tako imenovanih „selekcijah“ je sodeloval tudi Oberscharführer Wilhelm Boger, član „političnega oddelka“ v taborišču (gestapo). Po njem so jetniki imenovali eno izmed mučnih naprav „Bogerjeva gugalnica“. To je bil nekak hlod, na katerega so jetnika med zasliševanjem privežali in ga prebičali.

Boger zdaj trdi, da „ni veliko jetnikov pretepel do smrti“. Priča Kral pa se spominja prizora iz februarja leta 1943: „Najmanj 150 udarcev je dobil nesrečnež. Drugega dne je jetnik — ime mu je bilo Janicki — umrl“.

Boger, Stark, Broad in Dylevski so bili odgovorni tudi za kazenski bunker v 11. bloku, kjer so s samovoljnim „izpraznjevanjem bunkerja“ vedno znova napravili prostor za nove jetnike. Kogar so pri tem „izpraznjevanju“ pripeljali iz bunkerja, so ga postavili ob tako imenovano „črno steno“ in ga ubili s streli v tilnik.

Stark je moralno plat tega početja reševal na svojstven način: po vsaki taki akciji mu je moral eden izmed jetnikov prinesiti skledo vode, da si je umil roke...

Nobenih „moralnih zadržkov“ pa ni imel obtoženec, povojni bolničar Oswald Kaduk. Unterscharführer je sedel na stolu v kopalnici nekdanje kasarniške pralnice in s palico odbiral ljudi, ki so jih potem poslali v plinske celice. Kaduk zdaj trdi, da je bil taboriščni zdravnik za to odgovoren, prav tako pa tudi resničnost izpovedi jetnika Jakubowitza, ki je pod prisego izjavil: „Kadukova posebna metoda je bila, da je jetnika najprej pretepel, ga zbil na tla, potem pa mu je položil palico čez grlo in tako dolgo stal na njej, da je bil jetnik mrtev. Na ta način je Kaduk ubil več sto ljudi“... Kaduk tudi zanika, da je utopil več ljudi v kadi in da je nekega jetnika prete-

pel, ker se je pretrgala vrv, ko ga je hotel obesiti. Njegov zagovor je zelo splošen: „Res je, da sem bil hud pes. Toda svojim kameradam sem večkrat dejal, da je to, kar delamo, sramota“...

Poseben način ubijanja

Poseben način ubijanja so razvili obtoženci Klehr, Scherpe, Nierzwicki in Hantl. Ti bolničarji so ubijali jetnike, med njimi otroke in novorojenčke, z vbrizgavanjem „fenola“ v srce. Samo enkrat so Scherpeju „popustili živci“, ko bi naj ubili 60 poljskih mladeničev: „Otroci so v sobi, kjer bi naj dobili injekcije, strašno kričali“. Scherpe pa se je kmalu „opomogel“ in naslednjega dne nadaljeval z vbrizgavanjem fenola. Obtoženi Nierzwicki „se več ne spominja“: „Vse je bilo narobe, sploh nisem vedel, kaj se dogaja“.

Če obtožence kdaj pa kdaj „zapusti spomin“, jim pomaga Franz Hofmann, nekdanji hauptsturmführer in komandant taborišča Auschwitz I. Hofmann, ki nima več nobenega upanja: zaradi njegovih zločinov v Dachau so ga že leta 1961 obsodili na dosmrtno ječo.

Obtoženci valijo krivdo drug na drugega

Hofmann je sodeloval pri izbiranju žrtev na železniški postaji Birkenau. Ker se je na tem peronu najbolj očitno pokazalo, kako so esesovski zločinci gospodovali nad življenjem in smrtjo nesrečnikov, se obtoženci na vse kriplje izgovarjajo, da niso nikdar bili na tej postaji in da niso sodelovali pri selekcijah.

Hofmann pa trdi: „Vsakdo, ki je delal v Auschwitzu, je sodeloval pri selekciji na postaji Birkenau. Če obtoženi Mulka (namestnik komandanta Hössa) trdi, da ni bil nikdar prisoten pri selekciji na postaji, potem se lahko temu samo smejem“...

Glede selekcije na birkenauskem peronu so obtoženci v svojih izjavah neenotni. Esesovci valijo krivdo na zdravnike, le-ti pa na esesovce. Hössov namestnik Hofmann zagotavlja, da je večkrat kakega jetnika izločil iz kolone, ki je bila na poti v plinske celice, in ga registriral kot za delo sposobnega, čeprav so se zdravniki temu upirali, zdravnik dr. Willi Frank pa trdi, da so esesovci kršili zdravniško selekcijo in so sa-

ZA GOSPODARJE:

S cepljenjem povečamo rodovitnost

Mnogi menijo, da na višini 500 do 800 metrov nad morjem jablana ne uspeva. V osmih letih sem se prepričal, da temu ni tako. Začel sem pomlajevati starejša drevesa, ki že leta in leta niso dala nobenega sadu. V dveh letih sem precepil nad trideset dreves. Najlepše uspehe sem imel z voščenko, mošancjem in grafenštajncem. Tudi jonatan je obrodil srednje dobro, a moral sem krono močno preredčiti, da so dobili plodovi temnordečo barvo. Razen precepljanja pa sem vsa drevesa močno gnojil z gnojnico ter gnojem.

Najbolj se mi je obneslo jesensko cepljenje. Na tridesetletno drevo sem cepil

Dobra kupčija v Kanadi

Rojak iz Kanade piše zanimive reči. Pravi, da je bilo življenje zadnje mesece zelo zadovoljivo za farmarje s prerijs (kmete na deželi). Lanska prodaja kanadskega žita Rusiji (za 500 milijonov dolarjev naenkrat) je vrnila plahnelo blagostanje na podeželje, ogromne zaloge dobrih letin gredo zdaj dan in noč preko Kanade v pristanišča in od tam čez morja. Nastalo je pomanjkanje prometnih sredstev, ker je treba žito zbrati v tisoče skladišč in ga iz teh po suhem prepeljati do morij. V Vancouveru ob Tiheem oceanu samem je bilo (tako prerijske) vanje, da se tedne ni zvrstilo tudi do 30 ladij naenkrat... Ob pogodbah je treba ubogati datume in izpolniti pogoje, treba je torej delati po nekje dan in noč. Posebno hudo so poleg transportnih sredstev zaposleni tudi mlini. Nad polovico prodanega žita je iz prerijskih provinc

mostojno določali kandidate smrti. S tem oboji nehote potrjujejo pričevanja preživelih jetnikov, da so namreč zdravniki in esesovci skupno sestavljali mrtvaško povorko.

Zelo preprosto se skuša izvleči iz afere nekdanji taboriščni zdravnik dr. Schatz. Trdi namreč, da ni nikdar izpolnjeval povelj za selekcijo in da je samo pohajkoval po peronu. „Židje so šli svojo pot, ne da bi bilo treba meni kaj pomagati pri tem.“ Jetniki pa pripovedujejo, da je dr. Schatz s posebno natančnostjo pregledoval zlato zobovje Židov, ki so bili na poti v plinske celice...

Taboriščni lekarnar dr. Viktor Capesius je pri selekciji srečal tudi nekaj starih znancev. Bil je rojen v Romuniji. Nekdanji jetnik Josef Glück, doma v Romuniji, popisuje, kako so 11. junija 1944 pred njegovi mi očmi na birkenauskem peronu „selektirali“ njegovo družino: „Šli smo v koloni mimo nekega esesovskega oficirja. Ta oficir je določal, kdo naj gre na levo, kdo na desno. Moja žena in otroci so morali na oficirjevo zapoved v plinsko celico. V strahotni duševni stiski pa sem se vendar začudil, ko sem si ogledal oficirjev obraz. Zdel se mi je znan. Videl sem ta obraz v Bukarešti... Res, bil je dr. Capesius...“

Jetniki v uporniški skupini

Trupla je iz plinskih celic odstranjevala posebna skupina židovskih jetnikov. Ti so tudi sežigali trupla v krematorijih ali v odprtih jamah. Po nekaj mesecih so te skupine vedno likvidirali do zadnjega moža, da ne bi ostala kaka priča.

V oktobru leta 1944 se je taka skupina iz obupa uprla. V zavesti, da jih čaka gotova smrt, so jetniki z vihotapljenim dinamitom razstrelili enega izmed krematorijev in pobili nekaj esesovcev. Vse uporne žide so takoj postrelili.

To je bil edini upor v taborišču Auschwitz. Uporniška skupina, ki so jo v najstrožji tajnosti organizirali jetniki, se je potem omejila na pomoč pri posameznih — navadno neuspešnih — poskusih pobega, skušala je reševati posamezne jetnike, ki so bili določeni za likvidacijo, in zbirala je dokumentacijsko gradivo o grozodejstvih v Auschwitzu.

Razen seznamov ustreljenih, ki jih je zbral Emil Vulkan v Wrocławu, je na sodniški mizi sedaj v Frankfurtu še okrog štiri tisoč različnih dokumentov: poročila jetnikov, risbe, portreti esesovcev, ki so jih napravili jetniki, brzojavke komandanta taborišča, formularji za dobavo „fenola“. Med dokumenti je tudi listič z ukazom: „Odstraniti štiri obešence“.

jonatan. V osmih mesecih sem precepil 32 vej tega drevesa. Prve veje sem cepil 15. oktobra, nato pa vsak mesec po 4. Zadnje veje sem cepil 10. maja, takrat so prvi cepiči že odgnali. Spomladi sem cepil za lub, jeseni pa na razkol. Cepljenje v novembru in decembru je slabše uspelo kot cepljenje v spomladanskih mesecih in oktobra. To cepljenje sem preizkušal na jablanah in hruškah. Drevesa so tretje leto po cepljenju tako dobro obrodila kot druga drevesa. Spoznal sem, da je barva plodov odvisna od slabše ali boljše svetlobe, zato raje sadim na pobočju, kot pa v nizko ležečih dolinah.

Priprava na telitev

Dva meseca pred telitvijo mora biti krava suha zato, ker rabi v tem času več hranilnih snovi za razvoj plodu in zato, ker si mora nabrati zaloge hranilnih snovi za novo dojenje po telitvi. Iz teh dveh razlogov moramo kravo po presušitvi zopet močneje krmiti. Obroke ji pričnemo zmanjševati 10 dni pred telitvijo. Visoko breje telice pripravljamo na telitev in dojenje 10 do 12 tednov.

Deset dni po presušitvi pričnemo kravi postopoma povečevati obroke. Krmimo jo tako, kakor če bi dajala 12 do 15 litrov mleka. Če pa je to količino mleka dajala že v prejšnji molznosti, ji obroke še povečamo vsaj za 3 litre.

Deset dni pred telitvijo ji obroke zopet postopoma zmanjšujemo. Po telitvi ji dajemo enaka krmila kakor pred telitvijo, ker močne spremembe v kakovosti krme neugodno vplivajo na teleta. Pogoste driske kmalu po telitvi so večkrat posledica spremembe krme.

Po porodu damo kravi prav dobro seno, 1 kg pšeničnih otrobov v toplem napoju. Obrok otrobov postopoma povečujemo, da dobi po 7 do 10 dneh po telitvi 1,5 do 2 kg otrobov na dan. Deseti dan po telitvi lahko dobi krava že celotni obrok, ki ustreza njeni dojnosti. Obrok močnih krmil povečujemo toliko časa, dokler raste mlečnost krave. V poletnem času bodo močna krmila nepotrebna, ker bo krava lahko dajala 18 litrov mleka samo od dobre mlade zelene krme.

Najslabše seno je marca in aprila, ker vitamini v tem času oksidirajo, zato so tudi teleta v tem času najbolj kilava. Pomagamo si lahko, kot že rečeno, z rumenim korenjem, kavlo, peso ali silažo.

Krmljenje krav zahteva veliko vestnosti in vztrajnosti. Vsaka napaka v prehrani povzroča hiter padec mleka, povečanje mlečnosti krav pa je bolj dolgotrajnega značaja.

Superfosfat in vnetje vimena

Že več let proučujejo strokovnjaki učinek superfosfata dodanega stelji. Ugotovili so, da se izboljšajo higienske razmere v hlevu. Zmanjša se količina izdihane ogljikove kisline, amonijak pa izgine. Toda najnovejša raziskovanja so pokazala, da vpliva superfosfat tudi na nekatere vzgojne bolezni. Trošenje 100 g superfosfata dnevno na kvadratni meter stelje je zmanjšalo odstotek obolenj vnetja vimena od 20 na 0,3. Pri ovcah ter svinjah se zmanjša število prebavnih motenj in drisk, poveča pa se splošno zdravstveno stanje gnezda. Če dodajamo stelji superfosfat, se zmanjša tudi vlažnost zraka v hlevu in izboljša kakovost mleka.

Žlička peloda dvignila pridelek

V ZDA umetno oprahujejo sadno drevje, ker so ugotovili, da s tem povečajo pridelek na 440 stotov na hektar. Za eno drevo rabijo eno malo žličko peloda. Delajo s posebnimi napravami, ki delo pospešijo in pocenijo. Tudi z navadnimi pršilci je to delo mogoče opraviti, če pred šobo, skozi katero puha močan zračni tok, postavimo polno žličko peloda.

Simazin se v zemlji razkroji

Včasih smo v skrbah, kako bodo uspevale rastline v zemlji, ki smo jo spomlad poškropili s herbicidom simazinom in s tem uničili plevel v koruzi. Strokovnjaki v tujini so ugotovili, da se simazin v zemlji razkroja in izginja. Pri tem ima poglavitne zasluge humus ter drobnoživke. Če škropimo s 5 kg simazina na hektar, tedaj ga ostane po desetih mesecih v zemlji komaj 4,5 do 2,3 odstotkov. V drugem letu pa simazin iz zemlje popolnoma izgine.

seveda Kanadi kar prav in bi rada sklenile še nadaljne kupčije, posebno po 31. juliju. Nekatere kupce je morala celo odkloniti, na primer Poljsko, ker ne zmore dostaviti več, kot je žita doslej prodanega. Je pa Kanada seveda poleg Rusiji prodala in spet obljubila žito tudi stalnim odjemalcem, namreč Angliji in Kitajski. Ni čudno torej, če so te dni farmarji nasmejani in je marsikdo predsedal od cigaret na oigare...

Mladinski dan

v Št. Janžu v Rožu, dne 24. maja 1964

Ob pol 11. uri se zberemo v Št. Janžu pri Tišlerju. Od tam procesija v far-no cerkev.

Ob 11. uri v farni cerkvi sv. maša.

Ob pol 2. uri popoldne izvenckvena prireditve na prostoru pred cerkvi.

Mladina, ki katoliško čutiš in misliš, pridi!

Mladina ljubi izročila...

V razmišljanjih o rasti naše mladine v značajni, zavedni, versko in narodno pošte-ni rod, smo ugotovili, da je treba storiti vse, da mladina spozna in vzljubi sveta iz-ročila ljudskega življenja. Posebno smo uvi-deli, da je poleg javnega okolja, šole in Cerkve predvsem potrebno sodelovanje staršev in katoliških organizacij, ki naj mla-dega človeka vključijo v versko-kulturne krog ljudskega udejstvovanja.

Morda bi še enkrat poudarili, da mora pri vključevanju mladine v skupnost na-rodne občestva po vseh omenjenih čini-teljih in še posebej po društvi, tisku in prireditvah vsa ta rast izhajati iz prave ljubezni do verskih in narodnih svetinj. To ljubezen smo dolžni izkazovati in se je nikdar sramovati. Nalaga nam jo krepost spoštovanja, ki smo jo dolžni do staršev.

Ta ljubezen pa ni v nobenem nasprotju z ljubeznijo do države, v kateri živimo. Pri mnogih prevladuje sicer mišljenje, da pri-padniki narodne manjšine v tujerodni dr-žavi ne ravna po prav, če zvesto čuvajo iz-ročila — govorico in običaje svojih predni-kov, ki so morda že nad tisoč let ali pa še nekaj let na ozemlju države z drugo narodnostjo. Toda manjšina je prav zaradi tega označena s to besedo, ker živi med tujerodnim narodom, ki je v večini. Pravice manjšine pa priznava ves svet in so enake, pa naj je manjšina le nekaj sto ljudi ali pa več stotisoč.

Da so pripadniki manjšine dolžni ljubiti svoje versko-narodne svetinje, državi, v ka-teri pa žive, izkazovati spoštovanje in pie-teto, je razvidno iz sledečega. Nihče nam ne more zapovedati, da bi tujega človeka tako ljubili, kot ljubimo svojo mater. More-jo nam ukazati pokorščino, zvestobo, žrtve, ne morejo pa nam ukazati, da bi ime-li tujega človeka za mater ali očeta. Mati je le ena in tudi pripadnost k narodu je le ena.

Nemoralno je zato vsako vsiljevanje tuje narodnosti. Kdor bi hotel potujčevati ljud-stvo, ta bi svojemu narodu ne pridobil no-vih narodnjakov, marveč bi iz njih napra-vil kvečjemu brezdomce. Narodnost namreč ni mogoče tako zamenjavati, kakor zame-njavamo obleko po potrebi ali za luksuz.

Henrik Sienkiewicz:

21

OBLEGANJE

Jasne gore

V službi Najsvetejše

Zgodovinska slika iz švedsko-poljske vojne

Komaj je prišel odgovor do Müllerja, se je napad začel iznova in ogenj se je še po-dvojil.

Od časa do časa so se globoke vrste pe-hote pomikale pod ognjem proti gori, kakor bi imele namen poizkusiti naskok, toda zdesetkovane iz topov in pušk so se vračale vsakokrat naglo in v neredu pod lastne ba-terije. In kakor morski val zaliva obrežje in vračajoč se pušča na pesku razno rast-linstvo, živalstvo in druge ostanke, strte v globini, tako je vsak tak švedski val, ko se je vračal, zapuščal za seboj trupla, raz-metana tu pa tam po pobočju.

Müller ni velel streljati v bastije, temveč v dolžino zidov, kjer je bil odpor najslabši. In res so se delale tu pa tam v zidovih znatne odprtine, vendar ne dovolj velike, da bi mogla skozi nje prodreti pehota v notranjost.

Tedaj se je dogodilo nekaj, kar je usta-vilo naskakovanje.

Bilo je že proti večeru. Pri enem izmed večjih topov je stal švedski topničar s pri-žgano lunto, katero je hotel baš priložiti k topu, ko ga je samostanska krogla pogodila v prsi. Ker pa ni priletela naravnost, temveč po trikratnem odskoku z leda, nagrmađe-nega na nasipu, je človeka z lunto samo

ZA MLADINO IN PROSVETO

Fant - vitez

Vedno je veljalo za nedostojno vede-nje nekaterih pobalnikov, ki se ob pogledu na dekle prostaško posmehujejo, ji po-žvižgavajo, si pomežikajo, jo kličejo in se celo nedostojno izražajo. Najbrž ti pobalini nimajo sestrar; če pa jih imajo, tedaj menijo, da so dekleta samo pred-met posmehovanja, šal in uživanja.

V resnici pa je dekle vse kaj drugega. V njej je vtisnjena božja podoba, ona je božja stvar, ki ima pravico do spošto-vanja. Jutri bo postala morda že podobna materam, tem božjim sodelavkam in naj-večjim dobrotnicam človeštva; morda bo jutri že v poštenu družini žena in mati.

Sedaj je sicer še mlado in veselo dekle.

Toda ima važno dolžnost, da svojo mla-dost plemeniti in pripravi za veliko po-slanstvo. Nihče ji na noben način pri tem ne sme biti v spotiko.

Ko si fant začne iskati življenjsko dru-žico in mater svojih otrok, se najprej ozre po poštenih dekletih; med njimi hoče najti nevesto. Zelo pametno in pohvalno! Toda, ali ni nepošteno, če je ta fant v letih mladostne nepremišljenosti bil de-kletom zapeljivec in jih onesrečeval; se-daj pa išče kot nepoštenjak med pošte-nimi...

Zato fant, bodi vitez in tvoje zadržanje do deklišтва bodi viteško!

Iz filmskega sveta

Televizija in Philips

Svetovna znana in v Nemčiji največja televizijska delavnica — Philips se že de-setletja trudi pri reševanju problemov te-levizije. Že leta 1925 je Philips družba založila nad 350 milijonov šilingov za pripravo prve televizijske oddaje, poleg tega pa še okoli 500 milijonov šilingov za filmske potrebe. To je bil velikanski riziko, toda trdki se je to že davno po-vrnilo. V tem času je družba postala pravo delniško podjetje z več tisoč akcio-narji.

Trenutno pa se Philips bavi s proble-mom barvnega filma. Sicer še ni nobenih

Taki potujčeni ljudje postanejo izkoreni-njenci, ljudje, ki ne vedo kam spadajo.

Anacionalni ljudje, ki ne čutijo ljubezni do svojega rodu, so moralni pohabljeni. In velika nevarnost je, da postane tudi na-ša mladina moralno pohabljena, če zares ne bomo storili vse, da v njej vzbujamo nagnjenja, ki jo vežejo na dom, očeta in Boga. Z vsemi sredstvi jo moramo nava-jati k delu na kulturnem, socialnem, ver-skem in športnem polju ter jo usposobiti, da bo čimprej tudi sama prevzela v svoje roke kulturne in verske ustanove našega ljudstva. V tem delu, ki bo sicer večkrat naletelo na ovire, se bo mladina krepila, ker bo v žrtvah in trudu, ki ga daruje za „slo-venjo stvar“, doživljala lepoto in bogastvo narodne omike.

St. J.

izgledov, da bi pri nas v doglednem času dobili barvne slike, so že preračunali, da bo stal tak aparat vsaj trikrat toliko kot navaden film. Pač pa nameravajo že le-tos izvesti prve poizkuse barvnih filmov.

Konkurenca Hollywoodu

V ZDA so sklenila nekatera velika filmska podjetja, da dajo Hollywoodu slovo in si same izgradijo filmski cen-trum, Hollywoodu podoben. Do tega skle-pa so prišli, ker jim dosedanje razkošstvo v Hollywoodu pride predrago. To je nag-nilo ta ameriška filmska podjetja, da se vedno v večji meri poslužujejo evrop-skih filmskih središč, ker so mnogo ce-nejša. Tudi se sliši, da nameravajo po-dobno središče zgraditi v Nemčiji. Med ta velika podjetja spada tudi znamenit Columbia-film.

Berlinski bienale ne bo več »bienale«.

Med filmskimi razstavami je zelo znan tudi berlinski bienale, ko vsako dru-go leto priredijo filmski festival. Zada-nja leta se je ta prireditev zelo dobro ob-nesla, kar je nagnilo prireditelje, da bi jo izvedli vsako leto. Lansko leto je bilo udeleženi na razstavi 40 dežel in kazali so tudi 4 televizijske filme. Nadaljnih 16 držav pa je bilo samo po delegatih zastopanih. Časnikarjev pa je bilo nekaj nad 500, dočim so filmski gospodarstve-niki prišli iz vseh delov sveta.

Otroški
kotiček

LISICA IN KOZEL

Lisica je tekla po poti, zijala v vrane, ki so frkale nad njo, in je padla v vodnjak. Vode v vodnjaku ni bilo mnogo, da se ji ni bilo bati, da bi utonila. Iz vodnjaka re-šiti se pa tudi ni mogla.

Vsa žalostna je sedela v vodnjaku in pre-mišljevala, kaj naj stori.

Pa ti pride po isti poti kozel. Kima z gla-vo, potresa z brado in se ozira zdaj na to, zdaj na ono stran. Od dolgega časa pogle-da v vodnjak, zagleda tam lisico in jo ogo-vori:

„Dober dan, lisica, kaj delaš tukaj?“

„Počivam, dragi moj. Zgoraj je vroče, tu-kaj pa hladno in mrzle vodice, kolikor ho-češ.“

Kozel je bil že poprej žejen in vpraša:

„Je voda dobra?“

„Dobra, dobra, pa še kako,“ odgovori li-sica. „Kar skoči dol in poskusi. Prostora je za oba dovolj.“

Kozel po neumnem res skoči, skali vodo in skoraj zmečka lisico. Lisica se razjezi in zmerja:

„Eh, ti neroda rogata, še skakati ne znaš, vso si me poškrpil.“

Skočila je kozlu na hrbet, s hrbta na ro-gove in — hop — hop — iz vodnjaka. Ka-kor blisk mu je izginila izpred oči.

Kozel sedi v vodnjaku. Zvečerilo se je in še ne ve, kako bi se spravil na plano.

Gospodar je pogrešil kozla in ga šel iskat. Išče, išče in ga naposled najde — v vod-njaku. Prinese vrv in potegne rogatca na suho.

Štiriletnemu

† Janku Rogl v spomin

(Ponesrečen v Št. Janžu)

Le malo dni si bil med nami in že smo vsi te imeli radi; med nami rad si se igral.

Te strašna smrt je ugrabila in mamico in nas hudo užalostila; kot angelček si zdaj pri Bogu.

Počivaj v miru!

„Da! Toda kaj, ko bi napravili kak iz-pad? ... Četudi izgubimo par ljudi, da bi se nam vsaj posrečilo zamašiti to peklenko žrelo.“

V tem se je pokazala v megli neka črna postava in pred obema se je pojavil Ba-binič.

„Gledam, kdo govori, zakaj obraza ni mogoče spoznati na tri korake daleč,“ je re-ke. „Dober večer, častiti oče. O čem se pogovarjate?“

„Pogovarjava se o onem topu. Gospod Čarnecki svetuje izpad ... Te megle razve-ša gotovo satan ... sem že ukazal jih od-ganjati ...“

„Ljubi oče,“ je rekel gospod Andrej. „Od onega časa, ko nam razbijač ruši obzidje, vedno mislim nanj in vedno mi nekaj pri-haja v glavo ... Z izpadom ni nič ... Toda stopimo kam v izbo, da vam povem svoje namere.“

„Dobro,“ je odgovoril prior, „pojdi ta v mojo celico“.

Kmalu potem so sedeli vsi trije pri smr-ekovi mizi v ubožni priorjevi celici. O. Kor-decki in gospod Čarnecki sta pazljivo mo-trila Babiničev obraz; ta pa je rekel: „Izpad ne pomaga nič. Opazijo ga in odbijejo. Tu samo en človek kaj pomore!“

„Kako to?“ je vprašal gospod Čarnecki.

„Oditi mora en sam človek in ta top raz-streliti s smodnikom. To pa lahko stori, do-klar traja ta megla. Najbolje, če gre pre-oblečen. Tu se dobé ovratniki, ki so po-dobni švedskim. Če ne bo mogoče drugače, se mora zmuzniti skozi švedske vrste; če pa ni ljudi na oni strani okopa, s katere

premoženja. Radi tega je srce starega bo-jevnika vzplamelo v še večjem sovraštvu.

Zid pri južni bastiji je bil že tako razko-pan, da so ponoči že začeli s pripravami za naskok. Da bi se mogla pehota čim var-neje približati trdnjavi, je velel Müller v te-mi podreti celo vrsto manjših okopov tja do pobočja. Toda noč je bila jasna in beli blesek snega je izdajal sovražnikove kretnje. Jasnogorski topovi pa so razpršili de-lavce, ki so postavljali te parapete zložene iz butar, plotov, košev in brun.

Ob svitanju je gospod Čarnecki opazil pripravljen oblegovalni stroj, katerega so že valili k obzidju. Toda obleganci so ga zdrobili brez truda; pri tem so pobili toliko ljudi, da bi se lahko smatral za obleganca ta dan za dan zmage, če bi ne bilo onega razbijača, ki je neprestano votlil obzidje z neukrotljivo silo.

Naslednje dni je nastopalo vlažno vreme in razvleklo se so tako goste megle, da so jih duhovniki pripisovali delovanju hudob-nih duhov. Že niso mogli več uzreti oblego-valnih strojev niti pristavljenih parapetov niti drugih oblegovalnih del. Švedje so se približali pod same samostanske zidove. Ko je prior zvečer kakor navadno obhodil ob-zidje, ga je Čarnecki poklical na stran in mu rekel potihoma: „Slabo je, častiti oče. Naš zid zdrži kvečjemu še en dan.“

„Morda tudi nje ovirajo te megle pri stre-ljanju,“ je odgovoril o. Kordecki, „mi pa lahko popravimo nastalo škodo.“

„E, megle jih ne ovirajo, zakaj oni top lahko tudi v temi vrši svoje uničevalno delo, če je prav namerjen.“

„V Bogu in najsvetejši Devici je nada.“

P * I * S * A * N * O * B * R * A * N * J * E

Slepa mačka

Basen

Na nekem lovu je padlo mački nekaj v oči in je oslepela. Hudo jo je zadela ta nesreča, ker ni mogla več hoditi na lov. Tudi igrati se ni mogla več. Zaradi slepote je bila pogosto lačna. Poležavala je na soncu, edino, kar ji je še ostalo, ter se grela.

Neka stara miš je to zapazila in povedala svojim otrokom.

»Našemu sovražniku mački se je pripetila nesreča. Oslepela je. Tam na dvorišču leži in se sonči. In nič ne vidi, da bi nas lovila. Zato se je ne bojte. Brez skrbi si iščite hrano. Samo pazite, to vas svarim, da ji ne pridete preblizu. Zakaj zobe ima še ostre.

Mlade miške so se razveselile. Rado vedne, kakšna je slepa mačka, so brž šle, da si jo ogledajo.

»Hu,« je rekla ena, »strašna je ta zver!«

Ogledovale so jo od daleč, zakaj strah jih je bilo te velike živali.

»Kako nepremično leži,« je šepetala druga. »Vse štiri je raztegnila od sebe.«

»V njih ima gotovo kremplje,« je ugibala tretja.

»Kaj so kremplji,« je rekla prva, »ko pa ne vidi!«

Vendar si miške blizu niso upale. Igrale so se in venomer pogledavale mačko. Ker pa se mačka ni zgenila, so se miške polagoma ojunčile.

»Neprestano spi,« je menila miška.

»Ker ne vidi, mora spati,« je odgovorila druga.

Začele so tekati po dvorišču in rajati.

»Kako je prijetno, ako je mačka slepa,« je veselo zaplesala miška.

»Igramo se brez skrbi... in to še poleg mačke,« so se smejale in rajale.

»Ali veste kaj,« je rekla prva miška.

»Podražimo jo.«

»Mati je rekla, da ne smemo preblizu.«

»Saj ne vidi, ali smo blizu ali daleč,« je poskočila. »Ako ne vidi, tudi zgrabiti ne more. Le poglejta.«

Predrznica je tiho šla k mački. Obseдела je pred njo in jo gledala. Mačka se ni zganila, nego predla svoj priljubljeni:

»Vrrban, vrrban.«

Maška je zbežala nazaj k sesticama in poskakovala.

»Nič mi ni mogla, sta videli? ... Samo leži in poje.«

»Poje,« sta se začudili. »Kaj pa poje?«

Maška je skušala posnemati, pa ni mogla.

»Ne morem. To je mačja pesem, ki je me miške ne znamo. Pojdita z mano. Poslušajmo jo.«

Tiho so se vse tri splazile k mački.

Prva se je ozrla po ostalih dveh in pomignila s tačico, češ, poslušajta.

Vse tri so sedle in poslušale.

Mačka je pela:

»Vrr-ban, skrb 'mam, kogar zgrabim, ga zadavim...«

»Hu,« so zbežale miške. »Kakšna pesem!«

Prva, najbolj predrzna, je rekla:

»To je še iz prejšnjih časov! Od takrat, ko je še videla, Pojdimo še enkrat!«

Ostali miški ništa hoteli.

»Bom pa sama šla,« je odgovorila prva.

Splazila se je tiho k mački.

»Kako je predrzna,« sta rekli oni dve.

»Ako se mačka samo zgane, je po sestrici.«

Maška pa se je splazila še bliže, tik h gobcu mačke. Dvignila je prednjo nožico. Obe ostali miški sta si komaj upali dihati. Predrznica pa se je doteknila naglo smrčka mačke in naglo odskočila.

Mačka je stresla z glavo, se pretegnila in prenehala peti.

»Hudo je lena,« je rekla miška, ko se je vrnila k svojim sesticama. »Sta videli? Samo stresla je z glavo, kot da jo je podražila muha.«

Maškam je to ugajalo.

»Dražimo jo še,« so vzkliknile.

Ohrabreni sta se tudi obe bojzljivki približali mački. Zopet jo je prva miška poščegetala po smrčku. Mačka je, kakor prej, stresla z glavo. Sedaj se je ohrabrila tudi ena bojzljivka in dejala:

»Čakajta, sedaj jo bom pa jaz.«

Približala se je potihoma k mački in jo vščipnila v smrček.

Mačko je to razjezilo. Dvignila je glavo in razširila nozdrvi.

»Aha,« je dejala sama pri sebi. »Prijateljice miške se igrajo!«

ln ob spominu na miške in zavesti, da so v njeni bližini, se ji je silno zahotelo mesa. Saj ga že pogreša, odkar je slepa.

Potuhnila se je torej, se leno pretegnila in rekla sladko:

»A, to ste ve, miške, prijateljice? ... Pozdravljeni! Glejte, slepa sem, reva, in dolčas me muči. Pridite, poigramo se!«

Vljudno, zelo vljudno jih je vabila.

»Mati je rekla, da se ti ne smemo približati. Ti samo zineš, pa je po nas.«

»Mati vam je to rekla? ... O, o, o ... Mati se je motila. Saj sem vendar slepa, in kako naj bo po vas, ako zinem? Saj ne vidim, kdaj naj zaprem usta. Pa tudi lačna nisem nič.«

»Ali imaš hude zobe?« je vprašala miška.

»Zobe? Že zdavnaj so mi odpadli ... Poglejte! Stopite k meni in pogledjte!«

»Ali imaš še kremplje?«

»Tudi te sem že izgubila. Stara sem in so mi odpadli. Le pogledjte!«

Stegnila se je tako — skrbno skrivši kremplje — in jo pokazala.

Miške so oprezno oddaleč pogledale in krempljev niso videle. Spogledale so se in prikimale.

»Nima krempljev.«

Josip Stritar:

KOLOVRAT

Bodi mi pozdravljen, stari znanec moj, poštene kolovrat! Nikoli bi ne mislil, da te bom videl še kdaj, celo pa ne, da te bom videl tukaj v tuji deželi, tako daleč od domovine. Ko te gledam, se mi zbuja spomini mojih otroških let, tako živi spomini.

Izmed naših poljskih pridelkov mi je lan v posebno prijetnem spominu. Kako lepo je videti laneno njivo v cvetju! Zlasti ko potegne vetrič po njej, da se delajo valovi, je človeku, kakor bi videl pred seboj sinje jezero. Potem pa, ko se lan tare! Nekako prijetno se čuje, posebno zvečer, glas trlic iz daljave. Ko se približaš teriški jami, je lepo gledati urne terice. Videti je deklicam, da jim je to delo posebno povšeči. Dobre volje so, pojo, kakor znajo peti le slovenska dekleta. Pa tudi pošalijo se rade.

Nazadnje pa se prede, največ o dolgih zimskih večerih. Zunaj sneg in mraz, sever zatuli zdaj pa zdaj kakor lačen volk ob voglih. V izbi pa je lepo gorko. Tako prijetno se sedi na klopi ob gorki peči in posluša brnenje kolovratov. Tako sem sedel jaz v svojih otroških letih, kolovrate pa so sukali mati in sestra in včasih tudi kako vaško dekle. Ne sam! Poleg mene je stal poštenjak, ki ga nisem več videl potem in ga pač tudi ne bom — črni čelešnjak ali čelesnik, kakor mu pravijo drugod.

Moj Bog, kaj človek vse doživi, če živi dolgo časa! Nekdaj mi je svetila goreča treska, zdaj pa mi sveti električna luč. In vmes med njima: leščerba, sveča, lojeva in voščena, svetilnica z lanenim oljem, potlej s petrolejem in plin. Samo sonce nam je ostalo isto in sveti še kakor pred stoletji gospodu in kmetu. Jaz si ne morem prav misliti kolovrata brez čelešnjaka z gorečo tresko. Jaz sem mu pa stregel. Skrbno sem

»Vidite, da ne lažem, prijateljice. Da se boste še bolj prepričale o moji resnicoljubnosti, pridite bliže in pogledjte še zobe. Videle boste, da jih res ni več.«

»Poglejmo,« so rekle miške, »da se prepričamo! Ako jih res nima, smo brez skrbi in se nam je ni treba bati.«

»Priskakljale so k mački. Postavile so se pred njo in rekle:

»Odpi svoje žrelo, da vidimo!«

Mačka je začutila njih bližino.

»Poglejte,« je rekla in široko in grozno odprla svoja usta. Miške so nenadoma zagledale strašne in ostre zobe. In še preden so se od strahu zavedle, je mačka naredila »hrap!« Zaprla je svoja usta in požrla vse tri miške hkrati.

Ivan Vuk

otrinjal tresko ali luč, kakor smo dejali pri nas. In ko je dogorela, sem vtaknil in prižgal drugo. Ta služba se mi je zdela kaj imenitna. Moško sem sedel na klopi ter zdaj pa zdaj malo pozvonil z nogami, ker mi seveda niso segale do tal.

Zdaj se bom pa malo pohvalil. Upam, da se mi ne bo zamerilo, češ lastna hvala, cena mala. Za kobilice na naših kolovratih sem skrbel jaz. Tiste navadne kljuke ali kavke mi niso bile po volji. Izmisli sem si drugo. S svojim čednim nožičem, ki so mi ga bili oče prinesli s sejma, ne s kakim nerodnim pipcem, kakršne imajo navadno dečki na kmetih, sem iz trdega lesa za kobilice izrezljalvial lične sekirice. Kaj takega ni bilo poprej in bržda tudi pozneje ne. Menda se mi je potem še mnogokaj, in sicer težjega posrečilo v življenju, ali tistih kobilic v podobi sekiric se še sedaj spominjam z nekim posebnim veseljem.

ŽARNI MAJ

Grenkó mi rožmarin dehti
in rdeči nagelj vene.
Otožna misel mi hiti
čez travnike zelene.

Tam vrisk in ptičic spev doni,
marjetka se razcveta,
a v srcu mojem cvetja ni —
v njem vsiha spev poëta —

Odpri mi okno, žarni maj,
vse čare mi razkaži;
ti srcu, duši leka daj
in težo dneva blaži.

M. H.

gleda semkaj žrelo onega razbijača, je še boljše.

»Za Boga! kaj naj naredi en sam človek?«

»Trebaje samo potisniti topu v žrelo črevo s smodnikom ter nitko, višeco na črevo, zažgati. Ko se smodnik vname, je top pri vragu ... hotel sem reči: top počil!«

»Ej, dečko? Kaj vendar pripoveduješ? Ali mar ne bašejo vsak dan vanj dovolj smodnika, a ne počil?«

Kmitic se je nasmejal ter poljubil rokav priorjevega habita. »Ljubi oče, veliko je vaše srce, junaško in sveto ...«

»Ej, daj vendar mir!« ga je prekinil prior.

»In sveto,« je ponovil Kmitic, »toda topov ne poznate. Druga stvar je, če se vname smodnik na dnu topa, zakaj tedaj meče krogle; ako pa zamašiš žrelo s smodnikom in ga zažgeš, ga ni topa, ki bi mogel prenesti tak poizkus. Vprašajte gospoda Čarnekega! Če se cev puške zamaši s snehom, jo sila pri strelu raznese. Taka je ta vrazja sila! Kaj šele, če se vname celo črevo pri koncu cevi? ... Vprašajte gospoda Čarnekega.«

»Tako je. To ni za vojaka nobena tajnost,« je rekel Čarnecki.

»Torej če se razpoči ta top,« je nadaljeval Kmitic, »so vsi ostali za nič.«

»Ta stvar se mi zdi nemogoča,« je rekel o. Kordecki, »zakaj prvič, kdo si upa to storiti?«

»Samo en lopov,« je rekel gospod Andrej, »a odločen vitez; zove se Babinič.«

»Ti?« sta vzkliknila hkratu duhovnik in gospod Peter Čarnecki.

»Ej, oče, dobrotnik moj! Sajsem bil pri vas pri izpovedi in sem odkritosrčno pri-

znal vsa svoja dejanja. Bila so med njimi še pomembnejša od tega, kar nameravam; kako morete dvomiti, ali si upam ali ne? Ali me ne poznate?«

»To je junak, vitez med vitezi, kakor mi je Bog mil!« je zakričal Čarnecki.

In objel je Kmitica okoli vratu in nadaljeval: »Daj, da te poljubim že za samo voljo, daj, da te poljubim!«

»Če mi pokažete kako drugo sredstvo, pa ne pojdem,« je odgovoril Kmitic, »toda zdi se mi, da si bom že znal kako pomagati. Pomnita tudi to, da govorim po nemško, kakor bi trgoval v Gdanskú z dogami in sodarskim lesom. To mnogo pomeni, zakaj če bi imel obleko, me težko spoznajo, da nisem iz njihovega tabora. Toda jaz si mislim, da ne stoji tam pred žrelom topov nihče, ker ni varno, in da izvršim svoje delo, preden me zapazijo.«

»Gospod Čarnecki, kaj sodiš ti o tem?« je vprašal tedaj prior.

»Izmed sto se kvečjemu eden vrne s takega podjetja,« je odgovoril gospod Peter, »toda audaces fortuna juvat!«²²

»Bil sem že v hujših škripcih,« je odgovoril Kmitic, »nič se mi ne bo zgodilo, zakaj taka je pač moja sreča! Ej ljubi oče, in kakšna razlika! Nekdaj sem šel v razne nevarnosti, da se izkažem, da se proslavim, a zdaj vsem v čast najsvetejše Device. Če mi bo treba tudi položiti glavo, kar pa se mi zdi — povejta sama: ali si je mogoče želeli slavnnejše smrti, kakor smrt za tako stvar? ...«

Duhovnik je dolgo molčal, naposled pa

rekel: »S pregovarjanjem, s prošnjami, z rotenjem bi te zadrževal, če bi se hotel lotiti tega dela samo, da si pridobiš slavo, toda prav imaš, ker tu gre za čast najsvetejše Device, za to svetišče, za vso deželo. Ti pa, moj sin, če se srečno vrneš ali si pa pridobiš mučeniško palmo, zaslužiš največjo slavo, največjo srečo, odrešenje. Proti svojem srcu ti rečem torej: pojdi, ne zadržujem te! ... Naše molitve, božje varstvo pojde s teboj! ...«

»V taki družbi pojdem drzno in rad padem!«

»In vrni se, vojaček božji, in vrni se srečno, zakaj mi smo te tu odkritosrčno vzljubili. Vodi te sveti Rafael in pripelji nazaj, moj otrok, moj ljubljani sin! ...«

»Takoj pričnem s pripravi,« je rekel veselo gospod Andrej, objemajoč duhovnika, »preoblečem se po švedsko, okoli vratu si denem ovratnik in na noge škornje z golenicami; nabašem si smodnika, vi pa, oče, medtem ne začenjajte z zagovarjanjem, kajti megla je sicer potrebna švedom, a potrebna je tudi meni.«

»Ali se nočeš pred odhodom izpovedati?«

»Kako drugače! Brez tega bi ne šel, ker bi imeli vrage dostop do mene.«

»Torej s tem prični!«

Gospod Peter je zapustil celico, Kmitic pa je pokleknil pred duhovnikom in se očistil svojih grehov. Potem pa je šel vesel kakor ptič delat priprave za podjetje.

Čez kaki dve uri je že v pozni noči spet potrkal na celico očeta priorja, kjer je čakal nanj tudi gospod Čarnecki.

Oba sta ga komaj spoznala, tak šved se je napravil iz njega. Brke si je zavihal pod

oči in jih razčesal na koncih. Klobuk si je postavil po strani in je bil popolnoma podoben kakemu konjeniškemu oficirju iz znamenitega rodu.

»Za Boga, človek bi ob pogledu nanj nehoté zagrabil za sabljo!« je rekel Peter.

»Sveče strani!« je zaklical, »pokažem vama nekaj ...«

In ko je o. Kordecki naglo odstranil sveče, je položil gospod Andrej na mizo poldrug čevljev dolgo klobaso, debelo kakor roka krepkega moža, sešito iz smolnatega platna in trdo nabasano s smodnikom. Na enem koncu je visela dolga vrvice, zvita iz prediva, nasičenega z žveplom.

»No!« je rekel, »kakor hitro denem to klobaso razbijaču v žrelo in prižgem vrvico, se mu razpoči trebuh.«

»Še Lucifer bi se razpočil!« je zakričal gospod Čarnecki.

Toda spomnil se je, da je bolje, da ne imenuje nečistega imena, in se je počil po ustih.

»S čim pa boš prižgal vrvico?« je vprašal o. Kordecki.

»V tem obstoji vsa nevarnost podjetja, ker moram ogenj kresati. Imam izboren kremen, suho gobo in kresilo iz najboljšega jekla, a ker se dela pri kresanju šum, lahko kaj opazijo. Kakor upam, vrvico ne bodo mogli ugasniti, ker bo v topu in jo bo sploh težko opaziti, zlasti ker bo hlastno tlela; toda utegnejo se spustiti za menoj, jaz pa ne bom mogel bežati naravnost proti samostanu.«

»Čemu ne?« je vprašal duhovnik.

(Dalje prihodnjič)

²² Pogumne sreča podpira.

Pri nas na Koroškem

(Nadaljevanje s 4. strani)

časno obstal, je bil udarec ob pritisku na drobovje pri malem Janku tako hud, da je dobil notranje poškodbe in krvavitve. Še tisti večer je bil operiran v celovski bolnici, a je naslednjega dne podlegel poškodbam. Malega Janka so pokopali na Annabichlu v grob njegovega očeta, ki je pravtako umrl komaj pred dobrim pol letom ob prometni nesreči. Iskreno sožalje hudo prizadeti družini!

KOTMARA VES (Poroka)

Tako dolgo je hodil Janez Wašnik, pd. Gvažar v Čahorčah, naš vrli cerkveni ključar in voditelj farne mladine čez Dravco v ves, dokler ni privedel svoje izvoljenke — Justije Malle — pred poročni oltar, kar se je zgodilo na sam binkoštni praznik. Poroka je bila z mašo in po novem obredu. Med sv. mašo je ubrano prepeval cerkveni zbor iz St. Janža pod spretnim vodstvom Hanzijske Gabriela, slušatelja glasbene visoke šole v Celovcu. Tako se je cerkveni zbor s šentjanskim g. župnikom na čelu dostojno poslovil od svoje dolgoletne cerkvene pevke. Zelimo obema obilo božjega blagoslova za skupno življenjsko pot s prošnjo, da bi oba aktivno sodelovala v kotmirkem božjem kraljestvu.

BREŠKA VES pri ŠMIHELU (Smrt Kuštrovega očeta)

V soboto, dne 9. maja popoldne se je raznesla vest, da se je za vedno poslovil od nas Kuštrov oče v Breški vesi. Pokojni je na novega leta dan dopolnil svoje 73. leto in je zadnji čas bolehal na srčni hibi. Bila je to verjetno posledica njegovega garanja vse dni njegovega življenja.

Lepo pripravljen na večnost, je minulo soboto zaključil svojo življenjsko pot.

Sosečina in z njo cela fara je ljubila in spoštovala tega moža poštenjaka. Kakor hrast je stal na rasi in od njegove verske in narodne zavesti ga ni bila v stanu premakniti nobena sila. Kuštrov oče, g. Kaspar Elbe, je bil izobražen in silno načitan mož. Dokler je tičal do vratu v svojem gospodarskem delu, je izbral nedeljske popoldneve in zimske večere, da je mnogo bral. Kot dolgoletni naročnik Mohorjevih knjig in Našega tednika je skrbno zasledoval vse domače in svetovne dogodke. Posebno mu je ležala pri srcu usoda lastnega ljudstva, h kateremu se je celo življenje s ponosom prišteval.

Zadnja leta, ko je izročil kmetijo svojemu sinu, se je še bolj zabil v svoje knjige. Bile so mu zveste prijateljice, ki so mu kratile dolgočasje in iz katerih je črpal pobudo in širitev duhovnega obzorja. Kratkovidno vzgojno tragedijo po naših domovih, da starši vsiljujejo svojim slovenskim otrokom neko spakedrano nemščino, je rajni Kuštrov oče obsojal kot vzgojni pogrešek našega časa. Kot razgledan in načitan človek je čutil, da s tem našim otrokom učenje v šoli nikakor ni olajšano.

Kar je bil pokojnik v narodnem, to je bil vedno tudi v verskem oziru: zvest sin sv. Cerkev in vzoren katoličan! Ovinov v življenju ni poznal. — Domači g. župnik so ga v nagrobnem govoru naslikali kot vzornega družinskega očeta, ki zapuša s svojim lepim življenjskim vzgledom svojim otrokom neminljivo duhovno zapuščino. Vodilo za življenje mu je bil in ostal vedno Slomškov izrek: „Vera naj vam bo luč, materina beseda pa ključ do zveličavne narodne omike!“

Naj ta blagi mož — poštenjak mirno počiva v domači zemlji! Domačim pa naše iskreno sožalje!

VOGRČE

(Marija Klemun, žena šol. ravnatelj, umrla)

Ze dolgo nam je smrt prizanašala, tembolj kruto je udarila sedaj in tam, kjer ni nihče pričakoval. Še pred dvema mesecema je bila gospa ravnateljica Marija Klemun med nami cvetoča, vesela in zadovoljna v svoji dragi družini in v fari, sedaj je ni več med nami. Neusmiljena smrt jo je iztrgala ljubečemu možu in dvema nepreskrbljenima otrokoma, pa tudi nam Vogrjanom, ki smo jo vsi vzljubili, spoštovali in je smrt tudi za nas udarec.

V sredo, dne 13. majnika, je prenehalo biti srce te blage žene in matere v celovski bolnici, ko je bila stara šele 47 let.

Doma je bila v Apačah iz Lakonigove družine. Poročila se je z učiteljem Antonom Klemunom, ki je doma iz Djekš. Iz Rude sta prišla v Vogrče, kjer si je gospa Klemunova s svojo prijaznostjo, ljubeznivostjo, skromnostjo in dobroto kmalu pridobila srca. Vzivila se je hitro v naše razmere in postala dobra faranka. Lepo je vzgojila sina Tonija, ki sedaj študira na gimnaziji v Celovcu, in hčerko Marjanico, ki obiskuje ljudsko šolo.

Lep zgled je dajala ne le otrokom, ampak tudi faranom s svojo vernostjo. Izpolnjevala je ne le verske dolžnosti, ampak se udeleževala vsega, kar je bilo verskega in lepega v cerkvi ali farni dvorani.

Prikrita bolezen pa je naenkrat udarila in ko je šla v bolnico, je bilo že prepozno. Čakalo jo je le strašno trpljenje, da si hujšega misliti ne moremo, da jo je smrt resle odrešila neznosnih bolečin.

Vedno se je udeleževala šmarnc, letos pa je bil njen sedež pred Marijinim oltarjem prazen. K svoji nebeški zavetnici Mariji je tolikokrat pela: „Le kliči nas venčani maj, k Mariji v nadzemeljski raj“. V tem majniku jo je Marija res vzela v nadzemeljski raj, da tam večno vesela Mariji bo pela in jo prosila, da Mati premila še nam bo večni maj izprosila.

Pogreb je bil na binkoštno soboto v Apačah, kjer je bila doma. Tam si je Klemunova družina z velikimi žrtvami napravila novo hišo, toda namesto v novo hišo se je preselila malo stran na apaško pokopališče ob cerkvi. Kako so Vogrjani spoštovali rajno gospo in sočustvovali z žalujočim možem in otrokoma, je dokaz, ker se je toliko faranov udeležilo pogreba v Apačah in je bila skoraj vsaka hiša zastopana vsaj z enim članom. O lepem pogrebu, kjer se je

Ciper - ognjišče resnega spora?

Spopadi med ciprskimi Grki in Turki so se zopet začeli stopnjevat v kljub navzočnosti policijskih enot Združenih narodov. Mednarodna javnost že z neko nevoljo gleda na vse to dogajanje na Cipru in je mnenja, da bi morale čete ZN imeti obsežnejša pooblastila za intervencijo, kajti po dosedanjih določilih ne smejo napadnih skupin niti razorožiti; to bi pač bilo najmanj, kar bi smeli pričakovati od teh varnostnih čet, če naj se utemelji njih upravičenost na Cipru in veliki stroški zanje. Tako so tudi posebno v Turčiji razočarani nad tem pasivnim zadržanjem UNO-čet na Cipru.

Pred nekaj dnevi je prispel z Dunaja na Ciper tudi sekcijski šef dr. Seidler, general-

zbrala ogromna množica iz vseh krajev, bo gotovo kdo iz Apač še poročal.

Gospodu šolskemu ravnatelju in družini izrekamo ob tej nenadomestljivi izgubi naše iskreno sožalje!

VELIKOVEC — SREJE

„Hej, počakaj malo! Veš kaj? Afernik se ženi!“

„A tako! Mogoče, ker ga vidim tolikokrat tankati.“

Tako smo prerokovali sem in tja.

Čez nekaj tednov so zares naš župnik v cerkvi povedali faranom, da namerava Anton Dobernik, pd. Afernik v Srejah, stopiti v zakonski stan in da je njegova izvoljenka Marija Rutar iz znane Doniževe družine pri Velikovcu.

„Poglej ga, saj se nismo zmotili!“

Na praznik Kristusovega vnebohoda je Tonej pripeljal svojo izvoljenko na Žihpoljah pred poročni oltar. Fantje iz St. Jakoba so spremljali svojega večletnega farnega in dekanijskega voditelja k poroki. Preč. g. Česen so pri poročnem nagovoru dejali med drugim: „Zahvalim se Ti, dragi Tonej, za vse žrtve, nočne ure, za dobre nasvete in za dober zgled, ki si ga dajal mladini. Zavedaj se, da nobena minuta ni bila zastonj.“

Zborna molitev in lepo petje moškega kvarteta iz Šmarjete v Rožu sta olepšala sveto mašo.

Pred cerkvijo so se Toneju zahvalili in želeli obilo božjega blagoslova: sedanji voditelj farne mladine Foltej, v imenu pokrajinskega vodstva Micka Gabrijel in sedanji g. kaplan v St. Jakobu.

Najprej so se gostje malo oddahnili in se okrepčali na Žihpoljah. Zvečer pa je vladalo na ženinem domu v Srejah veselo razpoloženje. Prišli so sorodniki, sosede in prijatelji. Afernikova hiša pa je pokazala svojo gostoljubnost. Vedno zelo zaposleni g. župnik so tudi prihiteli, da novemu paru čestitajo. Tako smo se zabavali pozno v noč.

Novoporočencema pa želimo obilo božjega blagoslova. Naj bi bil ves trud povrnjen!

FILMSKA OCENA

St. Jakob v Rožu. — Sobota, 23. 5.: Herkules gegen Odysseus (IV). — Zanimiva pustolovska zgodba. Za odrasle! — Nedelja, 24. 5.: Die blonde Frau des Maharadscha (IV). — Nezanimiv in nesmiseln poštastni film o ženi nekega tibetskega vladarja. Za odrasle! — Sreda, 27. 5.: Tiger von Utah (IV)! — Zabaven pustolovski film iz divjega zapada! Za odrasle! — Četrtek, 28. 5.: Sterne über dem Mont Blanc (III). — Lep barvni gorski film, ki nudi prijetno in veselo zabavo. Za vse!

Bistrica v Rožu. — Sobota, 23. 5.: Valentins Sündenfall (IVa). — Preprost in brezokusen film! Za odrasle s premislekom! — Nedelja, 24. 5.: Meine Frau ist zum schreien (IVa). — Film obravnava neko zakonsko tragedijo. Za odrasle! — Sreda, 27. 5.: Die Stunde, wenn Dracula kommt (IVb). — 200 let po usmrtni neke ruske princeze, ta zopet oživi! Za odrasle z resnim premislekom! — Četrtek, 28. 5.: Der Musterknabe (III). — Film nudi prijetno zabavo; za vsakogar!

Miklavčevo. — Nedelja, 24. 5.: Robin Hood und die Soldaten (III). — Sin nekega plemiča se vrne v svojo domovino in jo reši tujega jarma. Za odrasle in zrelejšo mladino! — Četrtek, 28. 5.: Der Wilderer vom Oberland (III). — Lep domovinski film z mnogimi zabavnimi vločki. Za vse!

Dobri ves. — Sobota, 23. in nedelja, 24. 5.: Der Glöckner von Notre Dame (IV). — Film po svetovnoznanim romanu Viktorja Hugoja. Za odrasle in zrelejšo mladino! — Četrtek, 28. 5.: Ein Toter sucht seinen Mörder (IVa). — Napet kriminalni film o nekem zdravniku. Za odrasle!

Nova preganjanja vere

V Sudanu se je položaj za misijonarje močno poslabšal. Vlada je kratkoma izgnala vse misijonarje. Pred odhodom so ti naročili vernikom, naj sami krščujejo svoje otroke in skrbje za njihovo versko vzgojo, da bodo zveličani. Pregnane misijonarje je sprejel tudi papež Pavel VI.

S preganjanjem katoliške vere so pričeli znova tudi v Sovjetski zvezi. V Moskvi so odprli dom za znanstveno brezboštvo. V njem poučuje 311 profesorjev; tečaje obiskujejo protiverski propagandisti. Na periferiji Moskve so odprli 42 šol za brezboštvo s 1700 propagandisti. 340 oseb obiskuje letos fakulteto za znanstveno brezboštvo na večerni univerzi za marksizem in leninizem. Da nam ne bo kdo očital, da si te novice izmišljujemo navajamo originalni vir zanje: Podatke smo vzeli iz moskovskega časopisa „Večernaja Moskva“, z dne 29. januarja 1964.

O povečanju protiverske propagande je poročala tudi „Pravda“ z dne 2. marca. O tej protiverski kampanji je poročal tudi protestantski škof Hans Lilie, ki se je udeležil konference protestantskih in pravoslavskih cerkva v Odesi. Na Dunaju je izjavil, da je v Sovjetski zvezi v teku masovna brezbožna propaganda, četudi so Sovjeti za kritje povabili predstavnike nekatoliških cerkva naj imajo svoje zasedanje v Odesi. Z upravnimi ukrepi so v Sovjetski zvezi onemogočili obstanek cerkve.

Vest o novem preganjanju vere v Sovjetski zvezi je globoko zadela vse tiste na Zapadu, ki so verovali v možnost zblizanja med kristjani in komunisti. Vsi tisti, ki so verovali propagandi, da vlada sedaj v komunističnih deželah verska svoboda, so s tem dobili hud udarec.

JERINOVA RAZSTAVA

Največja privatna zbirka ladijskih modelov na svetu bo razstavljena v Celovcu od 26. maja do 14. junija 1964 v Delavski zbornici, Bahnhofstr. 44.

Razstava bo odprta od 8. do 20. ure zvečer. Vstopnina: 6.— šil. za odrasle; 3.— šil. za otroke.

V svojem programu bo avstrijska televizija 24. maja ob 17. uri posvetila del programa tudi koroškemu slovenskemu umetniku Jerini.

OB PRVI OBLETNICI SMRTI PAPEŽA JANEZA XXIII.

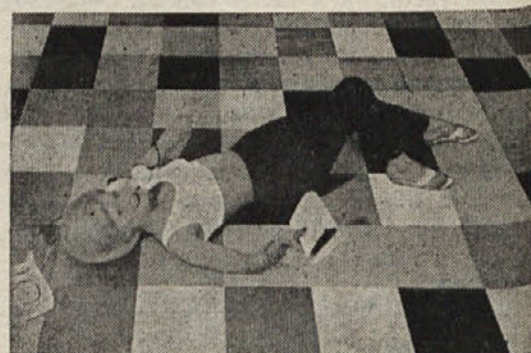
naročite knjigo „Sv. oče Janez XXIII.“, ako je še nimate. Knjiga je krasno darilo, polna slik na zelo lepem papirju. Pišite na naslov: Družba sv. Mohorja, Celovec, Viktringer Ring 26.

Tiskarskega vajenca

sprejme tiskarna Družba sv. Mohorja v Celovcu. V pošte pridejo fantje iz slovenske družine z dovršeno glavno šolo ali nižjo gimnazijo.

Vajenka

sprejme Mohorjeva družba v svojo trgovino s knjigami, papirjem, pisarniški potrebščinami in naboznimi predmeti. V pošte pridejo dekleta z dovršeno glavno šolo ali nižjo gimnazijo.

Talne obloge (Bodenbeläge) dobavi oziroma polaga

PODJUNSKA TRGOVSKA DRUŽBA

Bratje RUTAR & Co.

Dobri ves-Eberndorf tel. 04236-281